

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

19 septembre 2023

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code des impôts sur
les revenus 1992 en ce qui concerne
la procédure d'inscription par les entreprises
de projets ou programmes de recherche ou
de développement en vue
de la dispense de versement
du précompte professionnel**

(déposée par M. Christian Leysen)

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

19 september 2023

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek van
de inkomstenbelastingen 1992 betreffende
de procedure van aanmelding door
ondernemingen van onderzoeks- of
ontwikkelingsprojecten of -programma's
voor de vrijstelling van doorstorting
van bedrijfsvoorheffing**

(ingediend door de heer Christian Leysen)

RÉSUMÉ

Cette proposition de loi vise à modifier l'obligation d'inscription actuellement imposée aux entreprises qui souhaitent bénéficier d'une dispense partielle de versement du précompte professionnel pour les chercheurs, l'objectif étant d'instaurer une obligation proportionnée offrant une plus grande sécurité juridique aux entreprises qui ont recours à ce système et répondant à la nécessité d'un contrôle fiscal plus efficace.

La proposition de loi donne par ailleurs suite à l'arrêt n° F.20.0149 du 6 janvier 2023 de la Cour de cassation en modifiant le cadre légal en ce qui concerne le caractère préalable de l'inscription.

SAMENVATTING

Dit wetsvoorstel beoogt een wijziging van de huidige aanmeldingsverplichting in hoofde van ondernemingen die een beroep doen op de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers, om zo tot een proportionele verplichting te komen die meer rechtszekerheid geeft aan ondernemingen die ervan gebruikmaken en die beantwoordt aan de noodzaak om een efficiëntere fiscale controle te laten plaatsvinden.

Het wetsvoorstel beoogt verder een aanpassing van het wettelijke kader naar aanleiding van arrest nr. F.20.0149 van het Hof van Cassatie van 6 januari 2023 wat het voorafgaande karakter van de aanmelding betreft.

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
cd&v	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
Vooruit	: Vooruit
Les Engagés	: Les Engagés
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant – Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:		Afkorting bij de nummering van de publicaties:	
DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi	DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Questions et Réponses écrites	QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral	CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Compte Rendu Analytique	CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)	CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaalde beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Séance plénière	PLEN	Plenum
COM	Réunion de commission	COM	Commissievergadering
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)	MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigegekleurig papier)

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

La présente proposition de loi vise à renforcer une mesure très ciblée et efficace qui a été mise en place en faveur de l'emploi, sans toutefois augmenter l'incidence budgétaire de cette mesure. Nous entendons lever définitivement les ambiguïtés persistantes qui sont apparues dès l'instauration de l'obligation d'inscription en 2013. La présente proposition de loi introduit à cet effet une série de modifications équilibrées répondant à la nécessité d'une meilleure circulation de l'information entre les entreprises et les services publics concernés, d'une part, et entre les différents services publics, d'autre part. Ces modifications garantissent également l'applicabilité de la mesure aux entreprises.

Il convient tout d'abord de préciser que pour assurer notamment la cohérence des politiques antérieures et l'utilisation efficace des moyens humains, la proposition de loi n'affecte en rien la répartition des compétences entre le Service public fédéral de programmation Politique scientifique (Belspo) et le SPF Finances. Belspo reste chargé de traiter l'inscription du projet ou du programme (art. 275³, § 3, du Code des impôts sur les revenus 1992, ci-après "CIR 92") et d'émettre un avis contraignant sur la nature de la recherche ou du développement faisant l'objet de l'inscription et sur l'équivalence des diplômes étrangers (art. 275³, §§ 2 et 3, du CIR 92).

Belspo est le seul service public disposant de l'expertise nécessaire pour se prononcer dans ces matières. Afin de mieux pouvoir contrôler et évaluer l'efficacité de la politique d'aide à la recherche et du développement (ci-après "R&D"), il faudrait, conformément aux recommandations de la Cour des comptes¹ (p. 50), doter Belspo des moyens nécessaires pour lui permettre de remplir les missions prévues à l'article 275³ du CIR 92.

Le cadre légal actuel prévoit déjà une délégation de pouvoirs au Roi, qui est habilité à définir la procédure et les modalités selon lesquelles des avis contraignants sont rendus par Belspo. La présente proposition de loi ajoute simplement un nouvel élément, à savoir que l'avis contraignant rendu par Belspo doit être "motivé". Il appartiendra au Roi de définir plus avant la procédure, les modalités et les moyens de preuve.

¹ Cour des comptes (2019). Dispenses de versement du précompte professionnel – un dispositif complexe d'aide aux employeurs. <https://www.ccrek.be/FR/Publications/Fiche.html?id=ef1d6844-5b8e-4824-bbd7-9194a869104a>

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Dit wetsvoorstel strekt ertoe een zeer doelgerichte en effectieve werkgelegenheidsmaatregel te versterken zonder dat de budgettaire impact van de maatregel groter wordt. Het streeft ernaar de aanhoudende onduidelijkheden die sinds de introductie van de aanmeldingsverplichting in 2013 bestaan definitief te beslechten door een reeks evenwichtige wijzingen door te voeren die beantwoorden aan de noodzaak van een betere informatiestroom tussen enerzijds de ondernemingen en de betrokken overheidsdiensten en anderzijds de overheidsdiensten onderling. De wijzigingen verzekeren ook de toepasbaarheid van de maatregel voor de ondernemingen.

Vooreerst, mede om de coherentie van vroeger beleid en het doelmatig inzetten van personeelsmiddelen te verzekeren, kan worden gemeld dat niet wordt geraakt aan de bevoegdheidsverdeling tussen de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid (Belspo) en de FOD Financiën. Belspo blijft verantwoordelijk voor de behandeling van de aanmelding van het project of programma (art. 275³, § 3, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, hierna "WIB 92"), de verstrekking van een bindend advies met betrekking tot de aard van het aangemelde onderzoek of de aangemelde ontwikkeling en de gelijkwaardigheid van buitenlandse diploma's (art. 275³, §§ 2 en 3, WIB 92).

Belspo is de enige overheidsdienst met relevante expertise om zich uit te spreken over dit type van aanlegenheden. Om de effectiviteit van het ondersteunend beleid inzake Onderzoek en Ontwikkeling (hierna "O&O") beter te kunnen beheersen en evalueren, zou, overeenkomstig de aanbevelingen van het Rekenhof¹ (p. 50), Belspo de nodige middelen moeten krijgen om de opdrachten in artikel 275³ van het WIB 92 te kunnen vervullen.

In het huidige wettelijke kader bestaat reeds een bevoegdheidsdelegatie aan de Koning, die in de procedure en de modaliteiten voor de verstrekking van bindende adviezen door Belspo kan voorzien. Wat dit wetsvoorstel enkel bijkomend vereist, is dat Belspo een "met redenen omkleed" bindend advies verstrekt. Het komt de Koning toe om de procedure, de modaliteiten en de bewijsmiddelen verder te preciseren.

¹ Rekenhof (2019). Vrijstellingen van storting van bedrijfsvoorheffing – Een complexe regeling ter ondersteuning van werkgevers. https://www.rekenhof.be/docs/2019_08_VrijstellingenStortingBedrijfsvoorheffing.pdf

La présente proposition de loi apporte une série de modifications quant à la façon dont l'inscription doit avoir lieu et quant au contenu de celle-ci. Elle vise à améliorer à des fins de contrôle fiscal l'identification et la différenciation des projets ou programmes de recherche ou de développement inscrits, de façon à ce que le contrôleur fiscal puisse évaluer les risques liés au contrôle avec une certitude raisonnable sans que les charges administratives pesant sur les entreprises soient augmentées de façon disproportionnée. Cela permettra d'éviter qu'un trop grand nombre d'informations détaillées sur la R&D soient réclamées *a priori* aux entreprises dans une perspective de gestion des risques à des fins fiscales ou que des secrets d'affaires doivent être communiqués par une instance publique et traités dans une base de données publique. Une telle situation comporte en effet des risques en matière de protection des données, en particulier du point de vue de la cybersécurité.

La présente proposition de loi vise également à adapter le cadre légal à l'arrêt n° F.20.0149 rendu le 6 janvier 2023 par la Cour de cassation concernant le caractère préalable de l'inscription. À la suite de cet arrêt, seuls les projets ou programmes n'ayant pas encore débuté au moment de l'inscription seront désormais éligibles, ce qui aura incontestablement un effet perturbateur sur la décision d'une entreprise d'entamer un projet ou un programme. En effet, tous les projets ou programmes ne sont pas encore, au moment de l'inscription préalable, suffisamment concrets pour satisfaire aux exigences de forme et de fond. Il est donc souhaitable que dans les cas où le projet ou le programme en question a déjà pris cours, l'entreprise puisse faire usage de la dispense à un stade ultérieur, à partir de l'inscription.

Grâce aux modifications apportées par la présente proposition de loi, le cadre légal sera à nouveau conforme à l'intention initiale du législateur (ainsi qu'il ressort notamment de la FAQ numéro 14 publiée le 30 avril 2015 par l'administration fiscale² et de la position exprimée précédemment par le ministre), la dispense pouvant être appliquée au plus tôt le premier jour ouvrable du mois au cours duquel l'inscription (préalable) a été effectuée par l'entreprise, sans que cette dernière ait la possibilité de procéder à une inscription tardive et de récupérer ensuite auprès de l'État le précompte professionnel payé pour les périodes antérieures. Nous reconnaissons ainsi qu'il incombe à l'entreprise d'effectuer une inscription en temps utile avant d'appliquer la dispense, et ce, sans

Dit wetsvoorstel voert een aantal wijzigingen door met betrekking tot de wijze en de inhoud van de aanmelding. Door dit wetsvoorstel streven wij ernaar om het identificeren en het onderscheiden van aangemelde onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's te verbeteren met het oog op de fiscale controle, opdat meer bepaald een fiscale controleur met een redelijke zekerheid de controlerisico's zou kunnen inschatten, zonder dat de administratieve verplichtingen ten laste van de ondernemingen disproportioneel groot zouden worden. Zo wordt voorkomen dat vanuit een risicobeheersingsperspectief voor fiscale doeleinden te veel gedetailleerde O&O-gerelateerde informatie *a priori* bij de ondernemingen wordt opgevraagd of dat bedrijfsgeheimen door een overheidsinstantie moeten worden overgedragen en verwerkt in een overheidsdatabank. Dat brengt immers de nodige gegevensbeschermingsrisico's met zich mee, met name vanuit het oogpunt van *cybersecurity*.

Dit wetsvoorstel beoogt ook de aanpassing van het wettelijke kader naar aanleiding van arrest nr. F.20.0149 van het Hof van Cassatie van 6 januari 2023 wat het voorafgaande karakter van de aanmelding betreft. Dit arrest heeft voor de toekomst tot gevolg dat enkel nog niet aangevatte projecten of programma's op het moment van de aanmelding in aanmerking komen, wat ongetwijfeld een verstorend effect heeft op de beslissing van een onderneming om een project of programma reeds aan te vatten. Niet elk project of programma is op het moment van de voorafgaande aanmelding voldoende concreet om te beantwoorden aan de vormelijke en inhoudelijke vereisten. Het is daarom wenselijk dat een onderneming in een latere fase, in de gevallen waarin het betreffende project of programma reeds werd aangevat, vanaf de aanmelding van de vrijstelling gebruik kan maken.

Met de wijzigingen in dit wetsvoorstel zorgen wij ervoor dat het wettelijke kader opnieuw aansluit bij de oorspronkelijke intentie van de wetgever (zoals onder meer blijkt uit FAQ-nummer 14, op 30 april 2015 bekendgemaakt door de fiscale administratie², en uit het eerdere standpunt van de minister), waarbij de toepassing van de vrijstelling beperkt wordt tot de eerste werkdag van de maand waarin de (voorafgaande) aanmelding door de onderneming werd gedaan, zonder dat het voor de onderneming mogelijk is om een laattijdige aanmelding te doen om alsnog de doorgestorte bedrijfsvoorheffing van voorgaande perioden van de Staat terug te vorderen. Daardoor onderkennen wij de verantwoordelijkheid van de onderneming om, alvorens de vrijstelling toe te

² SPF Finances (2023). Circulaire 2023/C/49 relative au moment de l'inscription pour la dispense de versement du précompte professionnel pour les chercheurs. <https://eservices.minfin.fgov.be/myminfweb/pages/public/fisconet/document/726801a2-4f98-4035-83c1-a3e50154173>

² FOD Financiën (2023). Circulaire 2023/C/49 van 27 april 2023 over het tijdstip van aanmelding bij de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers. <https://eservices.minfin.fgov.be/myminfweb/pages/public/fisconet/document/6a3ab2de-17c8-4b37-8db8-fb07231a407e>

que le processus de recherche ou de développement ne soit perturbé.

Eu égard aux modifications apportées à la manière dont l'inscription doit avoir lieu, la procédure d'inscription auprès de Belspo est divisée en deux phases:

1° au cours de la première phase, une inscription préalable est effectuée, l'objectif étant d'identifier clairement la dénomination, la finalité et la date de fin prévue du projet ou du programme de recherche ou de développement envisagé. Pour que les informations fournies par l'entreprise soient et restent aussi actuelles que possible, les entreprises dont les projets ou programmes ont une durée supérieure à un an ont l'obligation d'actualiser cette inscription au moins une fois par an;

2° au cours de la seconde phase, un relevé des projets réalisés lors de l'année civile écoulée est établi. Ce relevé comprend "le cas échéant" un renvoi explicite au programme préalablement inscrit (première phase), la qualification et la justification du projet, respectivement en tant que recherche fondamentale, recherche industrielle ou développement expérimental et une liste nominative des chercheurs auxquels la dispense a été appliquée au cours de l'année civile en question. Grâce à cette liste, il est possible d'établir un lien clair entre les prestations effectuées par les chercheurs dans chaque projet et la déclaration de dispense de versement du précompte professionnel, qui a été récemment étendue par la loi du 28 mars 2022 portant réduction de charges sur le travail.

La proposition de loi habilite ensuite le Roi à préciser les modalités de l'inscription.

En ce qui concerne la première phase de l'inscription, une mesure dérogatoire est introduite pour les entreprises qui disposent d'un nombre considérable de projets ou de programmes de recherche ou de développement et à propos desquelles il ne fait aucun doute qu'elles mènent ces projets ou programmes de manière récurrente et à titre principal. L'inscription et l'actualisation systématiques de ces projets et/ou programmes représenteraient une charge de travail inutile pour les entreprises, pour Belspo et pour le SPF Finances (en cas de contrôle fiscal). C'est pourquoi le Roi est habilité à agréer une branche d'activité de ces entreprises en tant que centre de recherche, ce qui les libère de l'obligation d'inscription préalable et d'actualisation en ce qui concerne les activités menées au sein de ce centre. Les entreprises sont cependant toujours tenues de fournir à Belspo un relevé annuel des projets réalisés au cours de l'année civile écoulée (deuxième phase). Si ces entreprises

passen, tijdig een aanmelding te doen, zonder dat het onderzoeks- of ontwikkelingsproces wordt verstoord.

Door de wijzigingen van de wijze waarop de aanmelding dient te worden gedaan, wordt de aanmeldingsprocedure bij Belspo opgedeeld in twee fasen:

1° in de eerste fase wordt een voorafgaande aanmelding gedaan, die er op gericht is het beoogde onderzoeks- of ontwikkelingsproject of -programma duidelijk te identificeren op het vlak van de benaming, het beoogde doel en de vooropgestelde einddatum. Opdat de vanuit een onderneming verstrekte informatie zo actueel mogelijk is en blijft, moeten ondernemingen met projecten of programma's met een looptijd van meer dan één jaar deze aanmelding ten minste jaarlijks actualiseren;

2° de tweede fase betreft het opmaken van een lijst van de uitgevoerde projecten die tijdens het voorgaande kalenderjaar werden uitgevoerd, met daarbij "in voorkomend geval", een ondubbelzinnige verwijzing naar het voorafgaandelijk aangemelde programma (eerste fase), de kwalificatie en de verantwoording van het project als fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling en een nominatieve lijst van de onderzoekers waarvoor de vrijstelling tijdens het betreffende kalenderjaar werd toegepast. Dat laatste maakt het mogelijk om een duidelijk verband te leggen tussen de tewerkstelling van onderzoekers per project en de aangifte van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing die recentelijk werd uitgebreid bij de wet van 28 maart 2022 houdende verlaging van lasten op arbeid.

Het wetsvoorstel voorziet verder nog in de nodige delegaties aan de Koning om de wijze waarop de aanmelding moet plaatsvinden verder te preciseren.

Wat de eerste fase van de aanmelding betreft, wordt een afwijkende maatregel ingevoerd voor ondernemingen die over een aanzienlijke hoeveelheid onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of onderzoeks- of ontwikkelingsprogramma beschikken en waarbij geen twijfel kan bestaan over het feit dat de ondernemingen deze projecten of programma's recurrent en in hoofdzaak uitvoeren. De consequente aanmelding en actualisering van deze projecten en/of programma's zou onnodig arbeidsintensief zijn voor de ondernemingen, Belspo en de FOD Financiën (bij fiscale controle). Daarom wordt aan de Koning bevoegdheid verleend om een bedrijfstak van deze ondernemingen te erkennen als onderzoekscentrum, wat de ondernemingen ontslaat van de verplichting tot voorafgaande aanmelding en actualisering wat de werkzaamheden van het onderzoekscentrum betreft. De ondernemingen zijn er evenwel nog steeds toe gehouden om de jaarlijkse lijst van

réalisent également des projets et/ou programmes de recherche et/ou de développement en dehors du cadre du centre de recherche précité, elles ne peuvent pas bénéficier de ce régime dérogatoire pour ces projets et/ou programmes. Pour pouvoir bénéficier de la dispense dans un tel cas, l'entreprise devra procéder à une inscription préalable de ces projets ou programmes de recherche ou de développement et les actualiser au moins une fois par an.

Afin de donner suffisamment de poids au de "centre de recherche agréé", il est requis que l'entreprise ait pour objectif de réaliser de manière récurrente et à titre principal des projets de recherche ou de développement et que cette branche d'activité occupe un certain nombre de chercheurs. Un minimum de 50 chercheurs (exprimé en équivalents temps plein) est requis en première instance. Pour les petites entreprises à forte intensité de R&D, un minimum de cinq chercheurs s'applique si ceux-ci représentent au moins 10 % de l'ensemble du personnel. Afin de préserver l'efficacité de ces régimes dérogatoires, l'agrément du centre de recherche est accordé par le Roi pour une période de cinq ans.

La division de l'inscription en deux phases – une première phase au cours de laquelle l'entreprise peut à la fois inscrire des projets et des programmes et une seconde au cours de laquelle seul un relevé des projets doit être établi – implique la nécessité de définir clairement les notions de projet et de programme de recherche ou de développement. Il n'existe pas à ce jour de définition suffisamment précise en la matière. La présente proposition de loi introduit donc deux définitions claires en soulignant le lien entre les deux notions. Un programme est toujours constitué d'une série de projets qui, pris dans leur ensemble, visent à atteindre un ou plusieurs objectifs clairement définis; un projet peut faire partie d'un programme lorsqu'il s'inscrit dans l'objectif ou les objectifs de ce programme. En outre, un projet est limité dans le temps, alors qu'un programme dépend de la composition et de la durée des projets qu'il englobe.

La recherche et développement en Belgique et l'aide dont elle bénéficie

Il est incontestable que la recherche et développement (R&D) a gagné une place de plus en plus essentielle dans notre tissu économique au cours de la dernière décennie: alors que les dépenses totales de R&D représentaient 2,06 % du PIB en 2010³, elles sont estimées

³ Eurostat (2023). *Research and development expenditure, by sectors of performance [database]*. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TSC00001/default/table?lang=en>

uitevoerde projecten van het voorgaande kalenderjaar aan Belpo te bezorgen (tweede fase). Wanneer deze ondernemingen ook nog onderzoeks- en/of ontwikkelingsprojecten en/of -programma's verrichten buiten het kader van het voormelde onderzoekscentrum, kunnen zij voor deze projecten en/of programma's niet genieten van dit uitzonderingsregime. Bijgevolg moet de onderneming in deze gevallen de betreffende onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's voorafgaandelijk aanmelden en minstens jaarlijks actualiseren om van de vrijstelling te kunnen genieten.

Om voldoende gewicht te geven aan het concept "erkend onderzoekscentrum", wordt vereist dat de onderneming het recurrent en hoofdzakelijk uitvoeren van onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten als doel heeft en een minimale tewerkstelling aan onderzoekers heeft. In eerste instantie geldt een minimale tewerkstelling van 50 onderzoekers (uitgedrukt in voltijdse equivalenten). Voor kleine O&O-intensieve ondernemingen geldt evenwel een minimumtewerkstelling van vijf onderzoekers wanneer zij ten minste 10 % van het totale personeelsbestand uitmaken. Om de effectiviteit van deze uitzonderingsregimes te bewaren, wordt de erkenning van een onderzoekscentrum door de Koning toegekend voor een periode van vijf jaar.

De opdeling van de aanmelding in twee fasen, waarbij in de eerste fase zowel projecten als programma's door de onderneming kunnen worden aangemeld en in de tweede fase enkel een lijst van projecten dient te worden opgesteld, vereist duidelijke definities van de concepten onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's, die er tot op heden in onvoldoende mate zijn. Dit wetsvoorstel voert daarom twee duidelijke definities in, met een klemtoon op de samenhang tussen de beide concepten. Een programma bestaat steeds uit een reeks projecten die gezamenlijk een duidelijk omschreven doel of duidelijk omschreven doelen vervullen; een project kan een deel zijn van een programma wanneer het zich inschrijft in het doel of de doelen van het programma. Bovendien is een project beperkt in de tijd, terwijl een programma afhankelijk is van de samenstelling en de looptijd van de projecten die zij omvat.

Onderzoek en ontwikkeling in België en de ondersteuning ervan

Het is onbetwist dat onderzoek en ontwikkeling (O&O) in de afgelopen tien jaar steeds meer wezenlijk deel is gaan uitmaken van ons economisch weefsel: daar waar de totale O&O-uitgaven in 2010 2,06 % van het BBP bedroegen³, wordt dit voor 2021 geraamd op 3,22 %,

³ Eurostat (2023). *Research and development expenditure, by sectors of performance [database]*. <https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/TSC00001/default/table?lang=en>

à 3,22 % – soit plus de 16 milliards d’euros – pour 2021⁴. En 2010, la Belgique se situait dans la moyenne européenne; aujourd’hui, ses efforts sont bien supérieurs à la norme européenne de 3 %. Cette évolution permet à notre pays de se hisser à la pointe en matière de R&D et donc de prétendre à une position de leader en Europe et dans le monde en termes d’innovation.

La R&D ne se fait pas en vase clos dans notre pays. Elle dépasse les limites des secteurs dont on peut attendre des investissements en R&D: dans son rapport “R&D et valorisation de la R&D en Belgique”⁵, le Conseil central de l’économie (CCE) fait observer que les dépenses de R&D sont réparties entre de nombreux domaines de notre économie. Outre le secteur pharmaceutique, on constate une forte spécialisation technologique (en R&D) dans l’industrie manufacturière, la construction, l’industrie alimentaire et les services.

Cela signifie qu’une culture de la recherche et de l’innovation se développe de plus en plus en Belgique et qu’on assiste à l’apparition d’écosystèmes économiques toujours plus nombreux dans lesquels les établissements d’enseignement supérieur, les institutions de la connaissance et les entreprises traditionnelles, à forte intensité de connaissances et orientées vers l’innovation – de formes et de tailles diverses – se rencontrent et tentent de relever d’importants défis sociétaux et économiques (notamment dans les domaines de l’agriculture, des sciences de la vie et de la nanotechnologie). Notre société en bénéficie: la spécialisation technologique va de pair avec une création de valeur ajoutée supérieure à la moyenne pour l’économie belge.⁶ Il s’agit également d’une raison évidente de continuer à innover dans notre économie.

Le Bureau fédéral du Plan⁷ indique que la forte augmentation de l’intensité de la R&D dans notre pays s’explique entre autres par le soutien fiscal spécifique accordé par l’autorité fédérale aux entreprises actives dans la R&D. Les dépenses de R&D liées aux entreprises représentent en effet plus de trois quarts des dépenses totales de R&D dans notre pays.⁸

ofwel ruim 16 miljard euro⁴. In 2010 behoorde België tot de middenmoot van Europa; vandaag ligt die inspanning ver boven de Europese 3-procentnorm. Die evolutie zorgt ervoor dat ons land naar de leidende positie is gestegen op het vlak van O&O en daardoor op het vlak van innovatie kan meedingen naar de leidende positie in Europa en in de wereld.

O&O in België gebeurt niet geïsoleerd en gaat verder dan de sectoren waarvan investeringen in O&O kunnen worden verwacht: de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven (CRB) merkt in zijn verslag “O&O en de valorisatie van O&O in België”⁵ op dat de betreffende uitgaven in onze economie breed verspreid zijn. Naast de farmaceutische sector kan een sterke technologische (O&O-)specialisatie worden opgetekend in de maak-, bouw-, voedings- en dienstenindustrieën.

In België ontstaat daardoor steeds meer een cultuur om aan onderzoek te doen en om te innoveren. Er bloeien dan ook steeds meer economische ecosystemen, waar hogere onderwijsinstellingen, kennisinstellingen en traditionele, kennisintensieve en innovatiegerichte bedrijven in verschillende vormen en maten elkaar terugvinden en die gericht zijn op het ontwikkelen van oplossingen voor belangrijke maatschappelijk en economische uitdagingen (bijvoorbeeld rond agricultuur, *life sciences* en nanotechnologie). Dit levert vruchten op voor onze samenleving: technologische specialisatie gaat hand in hand met een bovengemiddelde creatie van toegevoegde waarde voor de Belgische economie.⁶ Dit is ook een duidelijke *incentive* om onze economie blijvend te doen innoveren.

Volgens het Federaal Planbureau⁷ kan de sterke toename van de O&O-intensiteit in ons land onder meer worden verklaard door de specifieke fiscale ondersteuning van de federale overheid voor ondernemingen die actief zijn op het vlak van O&O. Per slot van rekening betreffen de bedrijfsgerelateerde O&O-uitgaven ruim drie kwart van de totale O&O-uitgaven in ons land.⁸

⁴ MERI (s.d.). Prévisions des chiffres R-D en Belgique et dans ses Régions pour 2021. Template preliminary data – FR fin v4.docx (live.com)

⁵ CCE (2021). Rapport R&D et valorisation de la R&D en Belgique: un premier diagnostic. https://www.ccecrb.fgov.be/dpics/fichiers/2021-09-30-05-05-59_doc212685fr.pdf

⁶ CCE (2021). *Ibid.*

⁷ Dumont (2022). *Public Support to Business Research and Development in Belgium: Fourth evaluation*. https://www.plan.be/uploaded/documents/202211220846000.REP_Support_to_RD_12721.pdf

⁸ Eurostat (2023). *Ibid.*

⁴ MERI (z.d.). Voorlopige cijfers voor R&D in België en de regio's in 2021. <https://meri.belspo.be/site/docs/forecasts/Template%20preliminary%20data%20-%20NL%20fin%20v4.docx>

⁵ CRB (2021). Verslag O&O en valorisatie van O&O in België: een eerste diagnose. https://www.ccecrb.fgov.be/dpics/fichiers/2021-09-30-05-05-59_doc212685nl.pdf

⁶ CRB (2021). *Ibid.*

⁷ Dumont (2022). *Public Support to Business Research and Development in Belgium: Fourth evaluation*. https://www.plan.be/uploaded/documents/202211220846000.REP_Support_to_RD_12721.pdf

⁸ Eurostat (2023). *Ibid.*

Traditionnellement, ces dépenses sont en grande partie constituées de frais de personnel. La dispense partielle de versement du précompte professionnel pour les chercheurs, qui fait l'objet de la présente proposition de loi, est l'une des mesures visant à stimuler la R&D en Belgique. Il s'agit toutefois avant tout d'une mesure de promotion de l'emploi dont l'objectif est de soutenir le recrutement de "personnel scientifique".

Les résultats sont également éloquentes à ce niveau: la forte augmentation des dépenses globales de R&D qui s'est amorcée en 2010 s'est accompagnée du développement d'un marché du travail qui emploie un nombre supérieur à la moyenne de chercheurs en R&D et de personnel de soutien. En 2019, le nombre de chercheurs occupés était de 12 pour 1.000 travailleurs, contre seulement un peu plus de 8 pour 1.000 en 2009. Grâce à ce taux d'emploi, la Belgique fait mieux que des pays qui ont une tradition de R&D comme les États-Unis, la France, l'Allemagne et la Suisse.⁹

Le soutien octroyé aux entreprises au travers de la dispense partielle de versement du précompte professionnel présente de nombreux avantages par rapport à d'autres formes d'aide à la R&D:

1° valeur ajoutée: la dispense de versement du précompte professionnel est considérée, au même titre que l'aide régionale, comme l'une des meilleures mesures susceptibles d'inciter les entreprises à investir dans des activités de R&D;

2° accessibilité: la dispense de versement du précompte professionnel pour un master, un bachelier ou un doctorat a un champ d'application plus large que les autres formes d'aide à la R&D. L'aide fédérale aux chercheurs occupés titulaires d'un diplôme de master (70 %) ou de bachelier (45 %) a même bénéficié en 2019 à un plus grand nombre d'entreprises de soutien que la politique de subventionnement de la R&D menée par les Régions (41 %)¹⁰;

3° il convient en outre de souligner que contrairement à ce qui prévaut pour d'autres formes de soutien fiscal accordées au travers de l'impôt des sociétés, la rentabilité n'entre pas en ligne de compte en l'espèce: seule l'occupation de chercheurs compte. Par conséquent, les jeunes entreprises, les start-ups et les PME ayant des bénéfices réduits peuvent également profiter de ce soutien;

4° concentration limitée: la dispense de versement du précompte professionnel relève des formes de soutien

Vanouds omvatten de O&O-uitgaven in belangrijke mate personeelskosten. De gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers, die het voorwerp vormt van dit wetsvoorstel, is een van de maatregelen die ertoe strekken O&O in België te stimuleren. Evenwel is het in de eerste plaats een tewerkstellingsmaatregel ter ondersteuning van de aanwerving van "wetenschappelijk personeel".

Op dit vlak zijn de resultaten ook tekenend: de sterke toename van de totale O&O-uitgaven sinds 2010 ging gepaard met de ontwikkeling van een arbeidsmarkt die bovengemiddeld veel O&O-onderzoekers en ondersteunend personeel tewerkstelt. In 2019 bedroeg het aantal tewerkgestelde onderzoekers 12 op 1.000 tewerkgestelden, terwijl het er in 2009 slechts iets meer dan acht op 1.000 waren. Met die tewerkstellingsgraad doet België het beter dan traditionele O&O-landen zoals de Verenigde Staten, Frankrijk, Duitsland en Zwitserland.⁹

De ondersteuning van ondernemingen door middel van de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing heeft vele voordelen in vergelijking met andere vormen van O&O-steun:

1° toegevoegde waarde: de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing wordt, samen met regionale ondersteuning, beschouwd als een van de beste maatregelen om ondernemingen ertoe aan te moedigen om te investeren in O&O-activiteiten;

2° toegankelijkheid: de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor een master, bachelor of doctoraat heeft het grootste bereik in vergelijking met andere vormen van O&O-ondersteuning. De federale ondersteuning van tewerkgestelde onderzoekers die over een masterdiploma (70 %) of een bachelordiploma (45 %) beschikken, kon zelfs in 2019 meer ondersteunde ondernemingen bereiken dan de regio's met hun O&O-subsidiebeleid konden realiseren (41 %)¹⁰;

3° bijkomend kan worden opgemerkt dat, in tegenstelling tot andere vormen van fiscale ondersteuning die worden toegekend via de vennootschapsbelasting, winstgevendheid hier geen factor is: enkel de tewerkstelling van onderzoekers is van tel. Daardoor kunnen jonge starters, *start-ups* en kmo's met beperkte winst evenzeer van de ondersteuning genieten;

4° beperkte concentratie: de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing behoort tot die vormen

⁹ OCDE (2021). Chercheurs (indicateur). <https://data.oecd.org/fr/rd/chercheurs.htm>

¹⁰ Dumont (2022). *Ibid*, p. 27 [Tableau].

⁹ OECD (2021). Researchers (indicator). <https://data.oecd.org/rd/researchers.htm#indicator-chart>

¹⁰ Dumont (2022). *Ibid*, p. 27 [Tabel].

à la R&D présentant la concentration la plus faible en termes d'aide, et ce, tant au niveau de la concentration au sein des secteurs¹¹ qu'au niveau de la concentration au sens plus général¹². Cette mesure peut bénéficier aussi bien aux grandes entreprises qu'aux entreprises de petite taille;

5° optimisation des deniers publics: le Bureau du Plan estime que pour chaque euro de soutien des chercheurs titulaires d'un diplôme de master, les dépenses de R&D augmentent de 1,45 euro. Pour les chercheurs titulaires d'un diplôme de bachelier, ce montant s'élèverait à 2,52 euro. En plus de ce montant, la dispense génère des recettes supplémentaires pour la sécurité sociale et elle entraîne des recettes publiques indirectes (en termes d'impôts sur la consommation, par exemple).

Historique de la dispense de versement du précompte professionnel pour les chercheurs

Lors de son instauration en 2002, la dispense de versement du précompte professionnel pour les chercheurs se limitait aux établissements d'enseignement supérieur et aux fonds de recherche fédéraux. Ce n'est qu'avec la loi-programme du 27 décembre 2006 que la réglementation a été étendue aux chercheurs occupés par des entreprises. L'objectif de cet élargissement était clair: il s'agissait d'un "incitant fiscal supplémentaire pour le personnel scientifique" (DOC 51 2773/001, p. 28). Dans le cadre de cet élargissement, aucune autre obligation n'avait à l'époque été imposée aux entreprises, si ce n'est celles qui s'appliquaient déjà aux autres acteurs relevant de l'art. 275³ du CIR 92. Ce n'est qu'ultérieurement que l'inscription obligatoire des projets ou programmes de recherche ou de développement, telle qu'elle s'applique aujourd'hui, a été instaurée par la loi du 17 juin 2013 portant des dispositions fiscales et financières et des dispositions relatives au développement durable. L'objectif de cette obligation est explicitement cité dans l'exposé des motifs (DOC 53 2757/001, p. 4): "pour exclure des abus possibles".

Par ailleurs, il convient de noter que le Service public fédéral de programmation Politique scientifique (Belspo) avait, pour des raisons statistiques, également besoin d'informations, notamment pour mesurer l'intensité en matière de recherche et de développement des secteurs d'activité dans notre pays. L'inscription fournit une indication sur les entreprises actives dans la recherche et le développement en Belgique.

L'élargissement aux entreprises a rencontré un franc succès, comme l'atteste l'accroissement des dépenses totales affectées à la recherche et au développement et

van O&O-ondersteuning met de laagste concentratie in ondernemingen op het vlak van ontvangen steun, zowel op het vlak van concentratie binnen sectoren¹¹ als inzake concentratie in meer algemene zin¹². Zowel grote als kleine ondernemingen komen daarbij in aanmerking;

5° *value for public money*: het Planbureau schat dat voor elke euro aan ondersteuning van master-onderzoekers de O&O-uitgaven met 1,45 euro toenemen. Voor bachelor-onderzoekers zou dit oplopen tot 2,52 euro. Bovenop dit bedrag zorgt de vrijstelling ook voor bijkomende inkomsten voor de sociale zekerheid en indirecte overheidsinkomsten (bijvoorbeeld consumptiebelastingen).

Historiek van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers

De vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers was bij de introductie ervan in 2002 beperkt tot de instellingen van hoger onderwijs en de federale onderzoeksfondsen. Pas bij de programmawet van 27 december 2006 werd de regeling uitgebreid tot tewerkgestelde onderzoekers in ondernemingen. Het doel van deze uitbreiding was duidelijk: het diende als een "aanvullende fiscale stimulans voor wetenschappelijk personeel" (DOC 51 2773/001, p. 28). In het kader van deze uitbreiding werden destijds geen andere verplichtingen opgelegd ten aanzien van ondernemingen dan de verplichtingen die reeds van toepassing waren op de andere actoren die onder art. 275³ van het WIB 92 vielen. Pas later werd de verplichting tot aanmelding van onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's, zoals thans het geval is, geïntroduceerd bij de wet van 17 juni 2013 houdende fiscale en financiële bepalingen en bepalingen betreffende de duurzame ontwikkeling. De doelstelling van die verplichting blijkt duidelijk uit de memorie van toelichting (DOC 53 2757/001, p. 4): "om mogelijke misbruiken uit te sluiten".

Bijkomend moet worden opgemerkt dat evenzeer, vanuit statistische overwegingen, de Federale Programmatorische Overheidsdienst Wetenschapsbeleid (Belspo) nood had aan informatie, met name om de O&O-intensiteit van de bedrijfssectoren in ons land te meten. De aanmelding geeft een indicatie van de bedrijven die actief bezig zijn met onderzoek en ontwikkeling in België.

De uitbreiding naar de ondernemingen kende een groot succes, wat blijkt uit de toename van de totale O&O-gerelateerde uitgaven en de geleidelijke stijging

¹¹ Dumont (2022). *Ibid*, p. 32 [Tableau].

¹² Dumont (2022). *Ibid*, p. 28 [Tableau].

¹¹ Dumont (2022). *Ibid*, p. 32 [Tabel].

¹² Dumont (2022). *Ibid*, p. 28 [Tabel].

l'augmentation progressive du nombre d'entreprises qui y recourent. Cette réussite a bien entendu son revers, à savoir une forte augmentation des dépenses fiscales. En 2021, elles ont été estimées pour les entreprises à un peu plus de 900 millions d'euros.¹³ L'utilisation abusive de la mesure représente par conséquent une menace réelle pour les droits du Trésor et justifie une politique de contrôle ciblée.

Plus récemment, à la suite du rapport précité de la Cour des comptes de 2019, la loi du 28 mars 2022 portant réduction de charges sur le travail a apporté une série de modifications aux différents régimes de dispense de versement du précompte professionnel. En ce qui concerne la dispense accordée au personnel scientifique, le volontariat fiscal a notamment été exclu de la base de calcul du précompte professionnel (section 4); la possibilité de cumul de la dispense avec le crédit d'impôt pour recherche et développement a en outre été limitée (section 5). Ces interventions visaient à cibler davantage la dispense.

En ce qui concerne la politique de contrôle, une modification importante a été opérée au niveau de la déclaration de la dispense de versement du précompte professionnel (section 6). La délégation au Roi de la détermination de la forme et de la périodicité de la déclaration a été nettement étendue. L'objectif de cette modification était d'élargir l'éventail des informations à fournir par les entreprises en permettant l'établissement d'un rapport annuel dans lequel les bénéficiaires de la dispense communiqueraient des informations supplémentaires.

Plus spécifiquement, le Roi a été habilité à réclamer aux bénéficiaires de la dispense les informations suivantes:

1° les données d'identification de chacun de ces travailleurs, y compris leur numéro national;

2° le montant ou les montants des rémunérations payées ou attribuées périodiquement au cours de la période imposable, qui ont servi de base pour la détermination du précompte professionnel;

3° le montant ou les montants du précompte professionnel retenu sur ces rémunérations;

4° pour chaque dispense de versement du précompte professionnel, déterminée distinctement selon sa nature:

van het aantal bedrijven die ervan gebruikmaken. Dat grote succes heeft natuurlijk als keerzijde dat de fiscale uitgaven sterk toenamen. Voor 2021 worden de betreffende fiscale uitgaven voor ondernemingen geraamd op ruim 900 miljoen euro.¹³ Oneigenlijk gebruik van de maatregel kan daarbij een reëel risico betekenen voor de rechten van de Staatskas en verantwoordt dan ook een gericht controlebeleid.

Meer recent werden, in opvolging van het vermelde verslag van het Rekenhof uit 2019, bij de wet van 28 maart 2022 houdende verlaging van lasten op arbeid een aantal wijzigingen doorgevoerd aan de verschillende regelingen van vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing. Voor de vrijstelling voor wetenschappelijk personeel werd onder meer het fiscaal voluntariaat uitgesloten uit de berekeningsbasis van de bedrijfsvoorheffing (afdeling 4); ook werd een beperking van de mogelijkheid tot cumulatieve van de vrijstelling met het belastingkrediet voor onderzoek en ontwikkeling ingevoerd (afdeling 5). Deze ingrepen hadden tot doel de vrijstelling doelgerichter te maken.

Op het vlak van controlebeleid werd een belangrijke wijziging doorgevoerd op het vlak van de aangifte van de bedrijfsvoorheffing (afdeling 6). De delegatie aan de Koning om de vorm en de periodiciteit van de aangifte te bepalen, werd sterk uitgebreid. Het opzet van die wijziging bestond er in de door de ondernemingen te verstrekken gegevens uit te breiden, door een jaarlijkse rapportering mogelijk te maken die ervoor moet zorgen dat de begunstigden van de vrijstelling bijkomende gegevens verstrekken.

Specifiek werd aan de Koning de bevoegdheid verleend om de volgende gegevens van de begunstigden van de vrijstelling op te vragen:

1° de identificatiegegevens van elk van deze werknemers, met inbegrip van hun nationaal nummer;

2° het bedrag of de bedragen van de in het belastbare tijdperk periodiek betaalde of toegekende bezoldigingen die als grondslag hebben gediend voor de vaststelling van de bedrijfsvoorheffing;

3° het bedrag of de bedragen van de op deze bezoldigingen ingehouden bedrijfsvoorheffing;

4° per vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing, afzonderlijk vastgesteld naar gelang de aard ervan:

¹³ SPF Finances (2022). Inventaire des dépenses fiscales fédérales. https://financien.belgium.be/sites/default/files/Statistieken_SD/open-data/inventaire-depenses-fiscales-federales-inventaris-federale-fiscale-uitgaven.xlsx

¹³ FOD Financiën (2022). Inventaris van de federale fiscale uitgaven. https://financien.belgium.be/sites/default/files/Statistieken_SD/open-data/inventaire-depenses-fiscales-federales-inventaris-federale-fiscale-uitgaven.xlsx

— le code relatif à la nature de la dispense de versement du précompte professionnel, déterminé par le Roi;

— les montants déterminés par le Roi, qui comprennent soit la base de la dispense de versement du précompte professionnel, soit les rémunérations imposables payées ou attribuées sur lesquelles le précompte professionnel qui ne doit pas être versé totalement ou partiellement au Trésor, a été retenu;

— les montants du précompte professionnel qui ne doivent pas être versés au Trésor.

Jusqu'à présent, il manque, pour exécuter le CIR 92, une modification de l'arrêté royal concerné permettant la collecte de ces informations supplémentaires en ce qui concerne le personnel scientifique, telle que l'a opérée, notamment pour les dispenses accordées au travail en équipe et au travail de nuit, l'arrêté royal du 19 mai 2022 modifiant les dispositions en matière de dispense de versement de précompte professionnel. Néanmoins, il existe d'ores et déjà une ample base légale qui autorise le Roi à réclamer des informations quantitatives supplémentaires afin de mieux contrôler l'application correcte de la dispense de versement du précompte professionnel accordée aux chercheurs.

Pour assurer une certaine cohérence tout en évitant des chevauchements, il nous semble opportun de limiter les modifications apportées à l'inscription obligatoire aux données qualitatives qui permettent d'identifier utilement les projets ou programmes de recherche ou de développement lors d'un contrôle fiscal ultérieur. La seule liaison qui sera réalisée consiste en l'établissement d'une liste (phase 2), pour chaque projet, des chercheurs occupés pour lesquels la dispense a été appliquée durant l'année civile. Il sera ainsi possible d'établir un lien clair entre la déclaration de la dispense de versement du précompte professionnel auprès du SPF Finances et l'établissement annuel de la liste auprès de Belspo.

Il va sans dire que les deux services publics harmoniseront leurs procédures en vue de permettre le contrôle de l'inscription, d'une part, et de l'application de la dispense de versement du précompte professionnel, d'autre part.

Recommandations de la Cour des comptes concernant la politique de contrôle

Dans son rapport précité de 2019, la Cour des comptes a examiné dans quelle mesure l'État maîtrisait les différents régimes de dispense de versement du précompte

— de la door de Koning vastgestelde code die betrekking heeft op de aard van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing;

— de door de Koning omschreven bedragen die ofwel de grondslag van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing omvatten, ofwel de betaalde of toegekende belastbare bezoldigingen omvatten waarop de bedrijfsvoorheffing werd ingehouden die geheel of gedeeltelijk niet in de Staatskas moet worden gestort;

— de bedragen van de bedrijfsvoorheffing die niet in de Staatskas moeten worden gestort.

Tot op heden ontbreekt ter uitvoering van het WIB 92 een wijziging van het betreffende koninklijk besluit met betrekking tot deze bijkomende gegevensverstrekking voor wat het wetenschappelijk personeel betreft, zoals deze reeds werd doorgevoerd voor onder meer de vrijstellingen voor ploegenarbeid en nachtarbeid, doorgevoerd bij het koninklijk besluit van 19 mei 2022 tot wijziging van de bepalingen inzake de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing. Niettemin bestaat thans een brede wettelijke grondslag die de Koning toelaat bijkomende kwantitatieve informatie op te vragen om de correcte toepassing van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing voor onderzoekers beter te controleren.

Om zowel coherentie te verkrijgen als overlapping te voorkomen, lijkt het ons wenselijk om wijzigingen aan de aanmeldingsverplichting te beperken tot kwalitatieve gegevens die op een nuttige manier de aangemelde onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's eenduidig kunnen doen identificeren bij een latere fiscale controle. De enige koppeling die zal worden gemaakt, is de opstelling van een lijst (fase 2) per project van de tewerkgestelde onderzoekers waarvoor de vrijstelling tijdens het kalenderjaar werd toegepast. Op die manier kan een duidelijk verband worden gelegd tussen de aangifte van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing bij de FOD Financiën en de jaarlijkse opmaak van de lijst bij Belspo.

Het spreekt voor zich dat de beide overheidsdiensten hun procedures op elkaar afstemmen om enerzijds de controle van de aanmelding en anderzijds de controle van de toepassing van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing mogelijk te maken.

Aanbevelingen van het Rekenhof met betrekking tot het controlebeleid

In zijn aangehaalde rapport van 2019 ging het Rekenhof na in welke mate de Staat greep heeft op de verschillende regelingen van vrijstelling van doorstorting van

professionnel et s'est penchée en particulier sur la politique de contrôle spécifique à la dispense accordée aux chercheurs occupés.

La Cour des comptes a notamment constaté les manquements suivants en ce qui concerne l'inscription et l'émission d'avis contraignants:

1° les agents du SPF Finances éprouvent des difficultés à apprécier si une activité relève de la recherche et développement (R&D). Il est difficile de vérifier *a posteriori* les documents produits à l'appui des programmes de recherche et de développement;

2° il existe une ambiguïté entre les avis émis par Belspo et les documents produits lors de la procédure de notification des projets ou programmes auprès de Belspo;

3° la législation ne prévoit pas formellement de formulaire standard pour cette procédure d'inscription;

4° les documents, signés par un fonctionnaire de Belspo, contiennent parfois des formulations ambiguës qui laissent entendre que Belspo reconnaît que les activités des redevables répondent aux conditions de l'article 275³ du CIR 92. La Cour des comptes considère que c'est à tort que ces documents sont parfois présentés comme des avis contraignants par les redevables;

5° les déclarations de Belspo ne suffisent pas à prouver les activités de recherche et développement au sens de la loi fiscale, car elles ne sont en aucune manière motivées, ne font référence à aucune durée du projet de recherche et développement et restent particulièrement lacunaires;

6° dans plusieurs avis, seul le nom du projet ou du programme examiné diffère. Dans ces cas, le SPF Finances ne peut identifier le contenu exact du projet ou du programme.

Une constatation générale à cet égard est que le cadre des procédures d'inscription et d'émission d'avis contraignants présente des lacunes. Le SPF Finances n'a pas suffisamment de visibilité sur les actes et la documentation fournies à Belspo dans le cadre de ces procédures. En outre, Belspo ne dispose pas de moyens suffisants pour mener à bien ses missions. *À priori*, la collaboration entre les deux services publics pourrait être améliorée – à tout le moins en ce qui concerne les avis contraignants – en habilitant le Roi à déterminer la procédure et les modalités de la demande et de l'émission d'avis contraignants aux entreprises (art. 275³, § 3, alinéa 5, du CIR 92) et au SPF Finances (art. 275³, § 3, alinéa 6, du CIR 92). Comme le souligne également la

bedrijfsvoorheffing, waarbij uitvoerig werd ingegaan op het controlebeleid inzake de vrijstelling voor tewerkgestelde onderzoekers.

Het Rekenhof stelde onder meer de volgende tekortkomingen vast wat de aanmelding en de verstrekking van bindende adviezen betreft:

1° de ambtenaren van de FOD Financiën kunnen moeilijk beoordelen of een activiteit onder onderzoek en ontwikkeling (O&O) valt. Achteraf is het moeilijk om de documenten die werden voorgelegd ter ondersteuning van onderzoeks- en ontwikkelingsprogramma's te verifiëren;

2° er bestaat een dubbelzinnigheid tussen de adviezen van Belspo en de documenten voorgelegd in het kader van de procedure voor de kennisgeving van de projecten of programma's bij Belspo;

3° er werd formeel niet voorzien in een standaardformulier voor de aanmeldingsprocedure;

4° de door een ambtenaar van Belspo ondertekende documenten bevatten soms ambigue formuleringen, die lijken te impliceren dat Belspo erkent dat de activiteiten van de belastingplichtigen voldoen aan de voorwaarden van artikel 275³ van het WIB 92. Het Rekenhof is van oordeel dat belastingplichtigen deze documenten ten onrechte soms als bindende adviezen voorstellen;

5° de verklaringen van Belspo volstaan niet om te bewijzen dat activiteiten O&O zijn in de zin van de fiscale wetgeving omdat de verklaring helemaal niet gemotiveerd is, niet verwijst naar een looptijd van het O&O-project en bijzonder veel leemten vertoont;

6° in verschillende adviezen verschilt alleen de naam van het onderzochte project of programma. In dergelijke gevallen kan de FOD Financiën de precieze inhoud van het project of programma niet identificeren.

De algemene vaststelling hierbij is dat een gebrekig kader bestaat wat de procedures van aanmelding en bindende advisering betreft. De FOD Financiën heeft onvoldoende zicht op de handelingen en op de documentatie die wordt aangeleverd aan Belspo in het kader van deze procedures. Belspo beschikt bovendien over onvoldoende middelen om zijn opdrachten naar behoren uit te voeren. Op het eerste gezicht zou een betere samenwerking tussen de beide overheidsdiensten kunnen worden gerealiseerd – toch wat de procedure voor bindende adviezen betreft – door de bevoegdheid van de Koning aan te wenden om de procedure en de modaliteiten van de aanvraag en de verstrekking van bindende adviezen aan de ondernemingen (art. 275³, § 3,

Cour des comptes dans son rapport (p. 50), “de telles conditions de fond et de forme permettraient de distinguer clairement ces documents, garantiraient une meilleure information du SPF Finances et assureraient une interprétation conforme de ces documents par ses agents”.

Nous considérons qu’il appartient au législateur de fixer ces conditions de forme et de fond. Cela garantirait en effet aux entreprises concernées une certaine prévisibilité quant aux effets de leurs décisions. Nous avons inclus dans la présente proposition de loi des modifications ciblées du contenu minimum requis de l’inscription (ainsi que de nouvelles procédures supplémentaires). Nous profitons en outre de l’occasion pour prévoir que Belspo émettra toujours un avis contraignant “motivé” et apportons ainsi une réponse partielle aux lacunes identifiées par la Cour des comptes, sans affecter les actuelles délégations au Roi.

En ce qui concerne la procédure et les modalités concernant les avis contraignants, il semble plus judicieux de conserver la délégation de compétence au Roi, notamment pour maintenir une certaine flexibilité dans la détermination des procédures entre les deux services publics. Dans cette optique, le Roi est habilité à préciser la forme de l’inscription. Il pourra ainsi, pour chacune des compétences exclusives de Belspo, déterminer la procédure, les modalités et les moyens de preuve afin d’assurer une collaboration optimale entre Belspo et le SPF Finances.

Lacune législative

Depuis la publication du rapport précité de la Cour des comptes en 2019, les contrôles de l’application de la dispense de versement du précompte professionnel se sont sensiblement renforcés. Jusqu’à présent, ces contrôles se sont révélés peu productifs, étant donné qu’ils se sont généralement soldés par des réclamations et/ou des procédures en justice (jusqu’à la Cour de cassation). Les entreprises qualifient les contrôles en matière de précompte professionnel de formalistes et excessifs. Les litiges entre les entreprises et les services de contrôle du SPF Finances portent donc la plupart du temps sur les principes de base. Ces dossiers nuisent à l’efficacité de la mesure et à l’attractivité de la Belgique en tant que pôle d’investissement en matière de recherche et de développement.

vijfde lid, WIB 92) en aan de FOD Financiën (art. 275³, § 3, zesde lid, WIB 92) te bepalen. Zoals het Rekenhof ook in zijn rapport opmerkt (p. 50), zouden “dergelijke vormelijke en inhoudelijke voorwaarden [...] het mogelijk maken die documenten duidelijk te onderscheiden, [...] een betere informering van de FOD Financiën [te] waarborgen en ervoor [te] zorgen dat de medewerkers van de FOD die documenten conform interpreteren”.

Wij zijn van oordeel dat het aan de wetgever toekomt om de vormelijke en inhoudelijke voorwaarden te bepalen. Daardoor krijgen de betrokken ondernemingen namelijk voorspelbaarheid over de effecten van hun beslissingen. Gerichte wijzigingen in de minimaal vereiste inhoud van de aanmelding (en bijkomende nieuwe procedures) werden in dit wetsvoorstel opgenomen. Daarnaast wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om te bepalen dat Belspo steeds een “met redenen omkleed” bindend advies verleent. Op die manier kan gedeeltelijk een antwoord worden geformuleerd op de door het Rekenhof vastgestelde tekortkomingen en wordt geen afbreuk gedaan aan de huidige delegaties aan de Koning.

Wat de betreffende procedure en de modaliteiten van de bindende advisering betreft, lijkt het meer raadzaam om de bevoegdheidsdelegatie aan de Koning te behouden, mede om een zekere flexibiliteit in de vaststelling van de onderlinge procedures tussen de beide overheidsdiensten te behouden. In lijn daarmee wordt aan de Koning bevoegdheid verleend om de vorm van de aanmelding nader te bepalen. Daardoor heeft de Koning voor elk van de exclusieve bevoegdheden van Belspo de mogelijkheid om de procedure, modaliteiten en bewijsmiddelen te bepalen, om zo een optimale samenwerking tussen Belspo en de FOD Financiën te bewerkstelligen.

Wetgevende lacune

Sinds de bekendmaking van het voornoemde verslag van het Rekenhof uit 2019 zijn de controles op de toepassing van de vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing gevoelig opgedreven. Die controles zijn tot nu toe weinig productief gebleken doordat doorgaans bezwaar werd aangetekend en/of de stap naar de rechtbank (tot en met het Hof van Cassatie) werd gezet. Vanuit het bedrijfsleven worden de controles inzake bedrijfsvoorheffing omschreven als formalistisch en excessief. Discussies tussen ondernemingen en de controlediensten van de FOD Financiën draaien dan ook doorgaans rond de basisprincipes. Dit soort zaken doet afbreuk aan de effectiviteit van de maatregel en de aantrekkelijkheid van België als O&O-investeringshub.

L'inefficacité des contrôles est aussi due au manque de précision du cadre législatif actuel. La relative simplicité du cadre prévu dans la loi-programme du 17 juin 2013 et le manque de dispositions modificatrices ont contraint la jurisprudence à combler elle-même les lacunes, avec toutes les conséquences, souhaitées ou non, qui s'ensuivent.

Nous pouvons en citer quelques exemples:

— les dates de début et de fin attendues sont une condition essentielle et doivent dès lors être estimées de manière réaliste;

— l'inscription auprès de Belspo peut s'effectuer de différentes manières, non seulement au moyen du formulaire en ligne mis à disposition par Belspo, mais aussi, par exemple, verbalement ou par courrier électronique;

— les avis contraignants émis par Belspo sont contraignants pour l'administration fiscale, même s'ils doivent être motivés.

Récemment, la Cour de cassation a apporté une précision supplémentaire à cet égard qui est lourde de conséquences pour les projets et programmes à venir. Le 6 janvier 2023, la Cour de cassation s'est prononcée, dans l'arrêt F.20.0149, sur le caractère préalable de l'inscription. La lecture du contenu de l'inscription, en particulier l'énoncé de la "date de début attendue du projet ou programme", a conduit la Cour à conclure que la loi visait implicitement les projets et programmes de recherche et de développement qui n'avaient pas encore débuté. Dans ces conditions, une inscription valable ne pourrait jamais avoir lieu pendant la durée d'un projet ou d'un programme de recherche.

Dans sa circulaire administrative du 27 avril 2023 (n° 2023/C/49), l'administration fiscale renvoie à sa FAQ de l'époque, qui précise le moment de l'applicabilité de la dispense, en lien avec le moment de l'inscription:

"La dispense de versement du précompte professionnel ne peut donc être appliquée qu'à partir du mois au cours duquel le projet ou programme est inscrit auprès du Service public fédéral de programmation Politique scientifique et ne rétroagit pas à un moment où l'inscription n'avait pas encore eu lieu."

De weinig productieve controles kennen hun oorsprong in het gebrek aan precisering van het huidige wetgevend kader. De relatief eenvoudige invulling in het kader van de programmawet van 17 juni 2013 en het gebrek aan wijzigingsbepalingen hebben ertoe geleid dat de jurisprudentie zelf lacunes is gaan invullen, met al dan niet de gewenste gevolgen.

Hiervan kunnen enkele voorbeelden worden gegeven:

— de opgegeven verwachte begin- en einddatum zijn een wezenlijke voorwaarde en moeten daarom ook realistisch worden ingeschat;

— de aanmelding bij Belspo kan op verschillende manieren gebeuren, niet uitsluitend door middel van het online formulier dat ter beschikking wordt gesteld door Belspo, maar ook bijvoorbeeld mondeling of per mail;

— de bindende adviezen afgeleverd door Belspo zijn bindend voor de fiscale administratie, al dienen zij dan wel gemotiveerd te zijn.

Recentelijk voegde het Hof van Cassatie hier een bijkomende verduidelijking aan toe, met verstekkende gevolgen voor toekomstige projecten en programma's. Op 6 januari 2023 sprak het Hof van Cassatie zich in arrest F.20.0149 uit over het voorafgaande karakter van de aanmelding. Een lezing van de inhoud van de aanmelding, met name de opgave van de "verwachte aanvangsdatum van het project of programma" deed het Hof besluiten dat de wet impliciet onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten en -programma's beoogde die nog niet waren aangevangen. Een geldige aanmelding zou daarom nooit kunnen plaatsvinden tijdens de looptijd van een onderzoeksproject of -programma.

In zijn administratieve circulaire van 27 april 2023 (nr. 2023/C/49) verwijst de fiscale administratie naar zijn toenmalige FAQ's, waarin verduidelijking wordt gegeven over het moment van de toepasbaarheid van de vrijstelling in samenhang met het moment van de aanmelding:

"De vrijstelling van doorstorting van de bedrijfsvoorheffing kan dus slechts worden toegepast vanaf de maand waarin het project of programma bij de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid is aangemeld en werkt niet terug naar een moment waarop die aanmelding nog niet was gebeurd."

Le ministre des Finance a adopté une position similaire en réponse à une question parlementaire.¹⁴

La nouvelle jurisprudence de la Cour de cassation va totalement à l'encontre tant de la position antérieure du SPF Finances que de l'intention du législateur. Une période transitoire a été prévue jusqu'au 1er août 2023; les projets et programmes nouvellement inscrits sont soumis à l'interprétation plus stricte de la Cour de cassation.

Cette façon de procéder ne favorise ni la productivité des contrôles fiscaux, ni la sécurité juridique pour les entreprises. Une intervention du législateur est donc devenue indispensable.

Ook de minister van Financiën heeft reeds een gelijkaardig standpunt verkondigd in antwoord op een parlementaire vraag.¹⁴

De nieuwe rechtspraak van het Hof van Cassatie gaat regelrecht in tegen zowel het vroegere standpunt van de FOD Financiën als de intentie van de wetgever. Er werd in een overgangperiode voorzien, tot 1 augustus 2023; voor nieuw aangemelde projecten en programma's geldt de strengere interpretatie van het Hof van Cassatie.

Deze gang van zaken bevordert noch de productiviteit van de fiscale controles, noch de rechtszekerheid voor de ondernemingen. Een ingreep door de wetgever is daarom zeer noodzakelijk geworden.

¹⁴ Questions et Réponses, Chambre, 55, n° 026, 42: "Des changements dans le module d'inscription de BELSPO apportés aux données d'inscription légales obligatoires ne sont en principe valables qu'à partir de la date de ces changements à moins que le redevable du précompte professionnel puisse démontrer que ces données modifiées ont déjà antérieurement été communiquées à BELSPO d'une autre manière (par courrier, électroniquement ou oralement)".

¹⁴ Vr. en Antw., Kamer, 55, nr. 026, 42: "Wijzigingen in de aanmeldingstool van BELSPO aan de bij de aanmelding wettelijk verplichte gegevens gelden in principe vanaf de datum van deze wijziging tenzij de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing kan aantonen dat deze gewijzigde gegevens reeds vroeger op een andere wijze (schriftelijk, elektronisch of mondeling) meegedeeld werden aan BELSPO".

COMMENTAIRE DES ARTICLES

Article 1er

Cet article fixe le fondement constitutionnel de la compétence.

Art. 5, 9 et 10

Ces articles doivent se lire conjointement. La principale modification apportée à ces articles consiste à scinder l'inscription en deux phases, l'inscription initiale et préalable (première phase) étant complétée par l'établissement annuel d'un relevé des projets de recherche et/ou de développement réalisés (deuxième phase).

Il convient de considérer l'inscription préalable comme une notification adressée à l'État l'informant qu'il peut s'attendre à une perte de recettes en raison de la dispense de versement de précompte professionnel. Cette inscription contient en outre les informations nécessaires pour identifier par la suite le projet ou le programme entrepris de manière univoque. Cette identification univoque est rendue possible par la mention, lors de l'inscription, de l'identification (interne à l'entreprise), d'une description de l'objectif poursuivi et de la durée du projet ou programme.

Par "objectif poursuivi", il convient d'entendre l'objectif ou l'un des principaux objectifs de nature scientifique, technique ou économique que le projet ou programme concerné vise à atteindre.

Premièrement, ces articles disposent que l'inscription doit s'effectuer "préalablement" en insérant explicitement ce terme (art. 5, a)) et en limitant l'applicabilité de la mesure au plus tôt au premier jour ouvrable du mois au cours duquel l'inscription a eu lieu (art. 9, alinéa 1er à insérer), ce qui permet d'exclure tout doute quant au moment de l'inscription: celle-ci doit nécessairement s'effectuer avant l'application de la dispense partielle de versement, mais pas *ipso facto* avant le début du projet ou programme inscrit. Ainsi, un projet ou programme déjà en cours pourra encore faire l'objet d'une inscription en vue de l'application de la dispense de versement à partir du premier jour ouvrable du mois au cours duquel l'inscription a eu lieu.

D'une part, ce régime reflète à nouveau l'intention réelle du législateur. D'autre part, il permet d'éviter une

TOELICHTING BIJ DE ARTIKELN

Artikel 1

Dit artikel bevat de bevoegdheidsgrondslag.

Art. 5, 9 en 10

Deze artikelen dienen in samenhang te worden gelezen. De voornaamste wijzing in deze artikelen is de opsplitsing van de aanmelding in twee fasen, waarbij de initiële, voorafgaande aanmelding (eerste fase) wordt aangevuld met de jaarlijkse opmaak van een lijst van de uitgevoerde onderzoeksprojecten en/of ontwikkelingsprojecten (tweede fase).

De voorafgaande aanmelding moet worden beschouwd als een mededeling aan de Staat dat zij minderontvangsten als gevolg van de toepassing van de vrijstelling kan verwachten, met daarbij de nodige informatie die naderhand een eenduidige identificatie van het aangevatte project of programma mogelijk maakt. Deze eenduidige identificatie wordt mogelijk gemaakt door bij de aanmelding te zorgen voor de opgave van de (aan de onderneming interne) identificatie, een omschrijving van het beoogde doel en de looptijd van het project of programma.

Met het op te geven beoogde doel wordt het doel of één van de voornaamste doelen van wetenschappelijke, technische of economische aard bedoeld waaraan het betreffende project of programma invulling beoogt te geven.

Ten eerste bepalen deze artikelen dat de aanmelding voorafgaandelijk dient te gebeuren door de expliciete opname van het woord "voorafgaandelijk" (art. 5, a) en door de toepasbaarheid van de maatregel te beperken tot ten vroegste de eerste werkdag van de maand waarin de aanmelding plaatsvond (art. 9, eerste in te voegen lid). Zo wordt iedere onzekerheid over het ogenblik van de aanmelding uitgesloten: de aanmelding moet noodzakelijkerwijs gebeuren voorafgaand aan de toepassing van de gedeeltelijke vrijstelling van doorstorting, maar niet *ipso facto* voorafgaand aan de opstart van het aangemelde project of programma. Een reeds opgestart project of programma kan dus alsnog worden aangemeld om de vrijstelling te kunnen toepassen vanaf de eerste werkdag van de maand waarin de aanmelding plaatsvond.

Enerzijds sluit deze regeling opnieuw aan bij de werkelijke intentie van de wetgever. Anderzijds voorkomt dit

inscription *a posteriori* et les risques considérables qui en découlent pour les droits du Trésor.

Il est évident que l'État doit à tout le moins être informé en temps utile des situations susceptibles d'entraîner une perte de recettes fiscales. Une inscription préalable est donc indispensable. Il incombe à l'entreprise qui souhaite bénéficier de la dispense de versement d'inscrire en temps utile son projet ou programme, sans toutefois compromettre le bon déroulement de celui-ci.

Nous ne sommes dès lors pas d'accord avec l'arrêt de la Cour de cassation précité et entendons éviter que la législation fiscale fixe la date à laquelle un projet ou un programme peut commencer, sous peine de perdre l'aide fiscale. C'est la raison pour laquelle le mot "effective" (se rapportant à la date de début) est inséré dans l'article 5, d) pour permettre à nouveau l'inscription de projets et programmes de R&D en cours, tout en limitant davantage l'applicabilité de la dispense de versement dans le temps.

Par "préalablement", il convient dès lors d'entendre "préalablement à l'application de la dispense", ce qui n'est en principe pas lié à la date de début effective du projet ou programme concerné. Par conséquent, une entreprise peut entamer son projet ou programme et décider par la suite d'appliquer la dispense de versement en cours de projet ou de programme après l'avoir inscrit "préalablement" à l'application de la dispense de versement. Une inscription anticipée, c'est-à-dire avant le début du projet ou programme, reste bien entendu toujours possible.

Étant donné que les entreprises sont tenues de remplir des obligations administratives non négligeables en termes de contenu lors de l'inscription (en ce compris la vérification de la conformité aux conditions énoncées à l'article 275³, §§ 2 et 3, du CIR 92), il nous semble équitable de ne pas limiter l'applicabilité aux périodes postérieures à l'inscription, à savoir dans les cas où le projet ou le programme concerné a déjà débuté. Si le projet ou programme débute après le moment de l'inscription, il va de soi que la dispense de versement ne prendra cours qu'à partir de la date de début effective du projet ou programme.

Deuxièmement, la présente proposition de loi répond à l'observation formulée par la Cour des comptes et à la jurisprudence (voir, par exemple, Tr. Hasselt, 15 décembre 2022, 21/1302/A – Tr. Gand, 24 mai 2022, 2021/AR/664) concernant les modalités d'inscription. L'article 5, b), contient une délégation au Roi, qui pourra fixer les

dat *a posteriori* een aanmelding gebeurt met aanzienlijke risico's voor de rechten van de Staatskas.

Het is evident dat de Staat ten minste tijdig op de hoogte wordt gebracht van de gevallen waarin hij fiscale minderontvangsten kan verwachten. Dat maakt het voorafgaande karakter van de aanmelding onontbeerlijk. De onderneming die van de vrijstelling wenst gebruik te maken, heeft de verantwoordelijkheid om tijdig zijn project of programma aan te melden, evenwel zonder dat het normale verloop van het betreffende project of programma daardoor in het gedrang komt.

Wij gaan daarom niet akkoord met het aangehaalde arrest van het Hof van Cassatie en willen voorkomen dat de fiscale wetgeving gaat bepalen wanneer een project of programma kan aanvangen, op straffe van een verlies van fiscale ondersteuning. Daarom wordt in artikel 5, d) het woord "daadwerkelijke" (met betrekking tot de aanvangsdatum) ingevoegd om het opnieuw mogelijk te maken om lopende O&O-projecten en programma's aan te melden, zij het met een in de tijd beperktere toepasbaarheid van de vrijstelling.

Onder "voorafgaandelijk" dient dan ook te worden verstaan "voorafgaand aan de toepassing van de vrijstelling", wat in principe losstaat van de daadwerkelijke aanvangsdatum van het betreffende project of programma. Een onderneming kan daardoor het project of programma doen aanvangen en naderhand beslissen om tijdens de looptijd de vrijstelling toe te passen nadat deze "voorafgaandelijk" aan de toepassing van de vrijstelling werd aangemeld. Een vroegtijdige aanmelding, dus voorafgaand aan de start van het project of programma, blijft uiteraard ook mogelijk.

Aangezien bij de aanmelding niet te onderschatten administratieve verplichtingen aan de ondernemingen worden opgelegd inzake de inhoud van de aanmelding (met inbegrip van de toetsing van de conformiteit van de voorwaarden in artikel 275³, §§ 2 en 3, WIB 92), lijkt het ons billijk om de toepasbaarheid niet te beperken tot tijdvakken na het moment van de aanmelding, met name in de gevallen waarin het betreffende project of programma reeds is gestart. Het spreekt voor zich dat, in de gevallen waarin het project of programma aanvangt nadat de aanmelding heeft plaatsgevonden, de onderneming de toepassing van de vrijstelling beperkt vanaf de daadwerkelijke aanvang van het project of programma.

Ten tweede wordt tegemoetgekomen aan de opmerking van het Rekenhof en aan de rechtspraak (bijvoorbeeld: Rb. Hasselt, 15 december 2022, 21/1302/A – Rb. Gent, 24 mei 2022, 2021/AR/664) met betrekking tot de wijze waarop een aanmelding gebeurt. Artikel 5, b) bevat een delegatie aan de Koning, die de wijze waarop de

modalités de l'inscription. Le Roi peut par conséquent désigner la procédure d'inscription actuelle auprès de Belspo (Formulaire Inscription précompte professionnel R&D, <https://fiscrd.belspo.be/login.asp>) comme étant le (seul) formulaire standard à utiliser pour la procédure d'inscription. Cette restriction devra s'accompagner d'une refonte et d'une modernisation de l'outil de Belspo. Cet outil est actuellement très rigide et ses fonctionnalités et capacités (contenu) sont insuffisantes (voire inexistantes). Le Roi peut en outre décider d'organiser un échange structurel de données entre Belspo et le SPF Finances.

Par ailleurs, la modification de l'obligation d'inscription (art. 5, c) à l'art. 275³, § 3, alinéa 4, 2°, du CIR 92 répond à l'observation de la Cour des comptes concernant les difficultés d'identification rencontrées par les services de contrôle. Dès lors que les entreprises peuvent donner une identification claire (interne à l'entreprise) au projet ou programme inscrit, les services de contrôle fiscal pourront plus facilement distinguer les projets et les programmes réalisés au sein de l'entreprise.

Dans l'article 9, l'alinéa 2 à insérer énonce l'obligation pour l'entreprise d'actualiser l'inscription au moins annuellement. Le législateur doit confirmer que les entreprises peuvent apporter des modifications fondamentales à l'objectif, au contenu et/ou à la durée du projet ou programme de recherche ou de développement au cours de sa mise en œuvre, par exemple en raison d'idées nouvelles. Par définition, le projet ou programme évolue toujours différemment de ce qui avait été inscrit initialement. Par conséquent, l'entreprise doit également avoir la possibilité d'actualiser son inscription initiale en fonction de la réalité. Cette actualisation est également souhaitable dans une perspective de contrôle.

Dans l'article 10, l'article 275³, § 3, est complété par un alinéa qui instaure la deuxième phase de l'obligation d'inscription auprès de Belspo: l'établissement annuel d'un relevé des projets réalisés au cours de l'année civile écoulée. Seuls les projets pour lesquels la dispense de versement a été demandée devront y figurer. Premièrement, par analogie avec la première phase (inscription), une identification claire du projet et une description précise de l'objectif poursuivi sont requises. Deuxièmement, un renvoi explicite au programme préalablement inscrit est requis le cas échéant. Troisièmement, pour des considérations statistiques, la qualification du projet et sa justification sont requises; ces informations sont donc déplacées de l'inscription préalable au relevé établi *post factum*. Quatrièmement, une liste nominative de chacun des chercheurs qui ont réalisé des tâches de recherche ou de développement dans le cadre du projet et pour qui la dispense a été appliquée par le redevable du précompte professionnel

aanmelding gebeurt zal kunnen bepalen. De Koning kan bijgevolg de bestaande aanmelding bij Belspo (Formulier Aanmelding bedrijfsvoorheffing O&O, <https://fiscrd.belspo.be/login.asp>) aanwijzen als (enig) standaardformulier voor de aanmeldingsprocedure. Deze inperking dient gepaard te gaan met een aanpassing en modernisering van de Belspo-tool. Deze tool is momenteel zeer rigide en kent onvoldoende (of zelfs geen) *features* en capaciteit (inhoud). De Koning kan bovendien besluiten om een structurele gegevensuitwisseling tussen Belspo en de FOD Financiën te bewerkstelligen.

Verder wordt in de wijziging van de aanmeldingsverplichting (art. 5, c) in art. 275³, § 3, vierde lid, 2°, WIB 92 tegemoetgekomen aan de opmerking van het Rekenhof met betrekking tot de identificatiemoeilijkheden die controlediensten ondervinden. Door ondernemingen een duidelijke (aan de onderneming interne) identificatie van het aangemelde project of -programma te laten opgeven, kunnen de fiscale controlediensten gemakkelijker een onderscheid maken tussen projecten en programma's die bij de onderneming worden uitgevoerd.

In artikel 9 wordt in het tweede in te voegen lid voor de onderneming de verplichting opgenomen om ten minste jaarlijks de aanmelding te actualiseren. De wetgever moet bekrachtigen dat ondernemingen bij de uitvoering van het onderzoeks- of ontwikkelingsproject of -programma – bijvoorbeeld als gevolg van nieuwe inzichten – fundamentele wijzingen kunnen aanbrengen wat het doel, de inhoud en/of de looptijd ervan betreft. Per definitie verschilt het project of programma steeds van wat initieel werd aangemeld. De onderneming moet daarom ook de mogelijkheid krijgen om zijn initiële aanmelding bij te werken in functie van de realiteit. Vanuit controleperspectief is dat ook wenselijk.

In artikel 10 wordt artikel 275³, § 3 aangevuld met een lid, waarin de zogenaamde tweede fase van de aanmeldingsverplichting bij Belspo wordt ingevoerd: de jaarlijkse opmaak van een lijst van projecten die tijdens het afgelopen kalenderjaar werden uitgevoerd. Enkel die projecten waarvoor de vrijstelling werd aangevraagd, dienen daarbij te worden opgenomen. Ten eerste worden, naar analogie met de eerste fase, (aanmelding), een duidelijke identificatie van het project en een duidelijke omschrijving van het beoogde doel vereist. Ten tweede wordt, in voorkomend geval, een eenduidige verwijzing naar het aangemelde programma vereist. Ten derde worden vanuit statistische overwegingen de kwalificatie van het project en de verantwoording ervan geëist; die opgave wordt bijgevolg verplaatst van de voorafgaande aanmelding naar de lijst die *post factum* wordt opgesteld. Ten vierde is een nominatieve lijst vereist van elk van de onderzoekers die onderzoeks- of ontwikkelingstaken van het project hebben uitgevoerd.

est requise. Enfin, l'indication de la date de début effective du projet est requise, ainsi qu'une date de fin effective ou estimée (réaliste).

Art. 8

L'article 8 insère deux alinéas dans l'article 275³, § 3, du CIR 92 qui définissent clairement les notions de projet de recherche ou de développement et de programme de recherche ou de développement.

Comme indiqué précédemment, l'accent est mis sur le lien entre les deux notions: un programme est toujours constitué d'une série de projets qui, pris dans leur ensemble, visent à atteindre un ou plusieurs objectifs clairement définis. Un projet peut faire partie d'un programme lorsqu'il s'inscrit dans l'objectif ou les objectifs de ce programme. En outre, un projet est limité dans le temps, alors qu'un programme dépend de la composition et de la durée des projets qu'il englobe.

Il est évident que les projets et programmes de recherche ou de développement peuvent être réalisés en tout ou en partie pour compte propre ou pour compte de tiers.

Art. 6 et 7 (avis de Belspo)

Les modifications apportées dans ces articles se limitent à préciser que les avis contraignants rendus par Belspo à la demande des entreprises (art. 6) et à la demande du SPF Finances (art. 7) doivent être motivés.

Les délégations actuellement accordées au Roi pour déterminer la procédure et les modalités de demande et d'émission des avis contraignants restent inchangées.

Art. 2, 3 et 4 (centre de recherche agréé)

Pour les entreprises à forte intensité de R&D, l'inscription préalable représente une charge supplémentaire considérable, notamment en raison des modifications apportées par la présente proposition de loi et de la multitude de projets et/ou de programmes, ce qui peut potentiellement nuire au lancement et à la poursuite des projets et/ou des programmes. Force est également de constater que l'inscription et l'actualisation systématiques de ces projets et/ou programmes représentent

en voor wie de vrijstelling door de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing werd toegepast. Tot slot wordt de opgave van de effectieve startdatum van het project verplicht gesteld, samen met een daadwerkelijke of ingeschatte (realistische) einddatum.

Art. 8

In artikel 8 worden in art. 275³, § 3, WIB 92 twee leden ingevoegd, om zo een duidelijke definitie te geven voor onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten en onderzoeks- of ontwikkelingsprogramma's.

Zoals eerder vermeld, ligt de nadruk op de samenhang tussen de beide concepten: een programma bestaat steeds uit een reeks projecten die gezamenlijk een duidelijk omschreven doel of duidelijk omschreven doelen vervullen. Een project kan deel uitmaken van een programma wanneer het zich inschrijft in het doel of de doelen van het programma. Bovendien is een project beperkt in de tijd, terwijl de werking van een programma afhankelijk is van de samenstelling en de looptijd van de projecten die het omvat.

Het is evident dat onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten en onderzoeks- of ontwikkelingsprogramma's geheel of gedeeltelijk voor eigen rekening of voor rekening van derden kunnen worden uitgevoerd.

Art. 6 en 7 (advies Belspo)

De wijzigingen in deze artikelen beperken zich tot de vermelding dat de bindende adviezen afgeleverd door Belspo op verzoek van ondernemingen (art. 6) en op verzoek van de FOD Financiën (art. 7) "met redenen omkleed" zijn, oftewel gemotiveerd moeten zijn.

Er wordt niet geraakt aan de bestaande delegaties aan de Koning inzake het bepalen van de procedure en de modaliteiten van de aanvraag en de verstrekking van het bindend advies.

Art. 2, 3 en 4 (erkend onderzoekscentrum)

Voor ondernemingen die zeer O&O-intensief zijn, betekent de voorafgaande aanmelding, mede vanwege de wijzigingen in dit wetsvoorstel en door de veelheid aan projecten en/of programma's, een aanzienlijke bijkomende last met mogelijk ongewenste effecten op het initiëren en het voortzetten van projecten en/of programma's. De vaststelling moet ook worden gemaakt dat de consequente aanmelding en actualisering van deze projecten en/of programma's onnodig arbeidsintensief

une charge de travail inutile tant pour Belspo que pour le SPF Finances (dans le cadre des contrôles fiscaux).

En raison des définitions des notions de projet et de programme, il subsiste en outre un problème d'application pratique pour les entreprises qui mènent des activités de recherche et/ou de développement récurrentes et structurelles. Ce type de recherche et/ou de développement, qu'il s'articule ou non en projets, est en effet difficile à délimiter dans le temps car l'objectif poursuivi est généralement de réaliser des innovations progressives de produits, de services et de processus. Comme indiqué précédemment, dans l'état actuel de la législation et de son application, une date de début et de fin réaliste est précisément un critère essentiel pour pouvoir appliquer la dispense de versement.

Néanmoins, tant pour les projets que pour les programmes, il ne fait aucun doute que les entreprises concernées sont effectivement actives au quotidien dans la recherche et le développement. Nous proposons dès lors d'assouplir l'obligation d'inscription dans le cas des entreprises à forte intensité de R&D qui mènent des activités de recherche et de développement récurrentes et pour lesquelles il ne fait aucun doute qu'elles s'y consacrent de manière effective et continue.

L'article 4 habilite le Roi à agréer une branche d'activité d'une entreprise en tant que centre de recherche et fixe les critères d'octroi permettant d'obtenir un agrément. Le Roi peut agréer plusieurs branches d'activité d'une même entreprise, chacune séparément, en tant que centre de recherche. L'objectif de cette disposition est de parvenir à des critères qui donnent suffisamment de poids aux activités de R&D au sein de cette branche d'activité. Cette disposition requiert dès lors avant tout que la branche d'activité concernée ait pour objectif de réaliser de manière récurrente et à titre principal des projets de recherche. Conformément à l'objectif de la mesure ("incitant fiscal pour l'occupation de personnel scientifique"), l'occupation d'un nombre minimum de chercheurs est en outre requise. Le Roi est habilité à déterminer les moyens de preuve.

Parallèlement à l'exigence minimale générale d'occuper 50 chercheurs (ETP), une mesure dérogatoire prévoit l'occupation d'un minimum de cinq chercheurs représentant au moins 10 % de l'ensemble du personnel de l'entreprise afin de permettre aux petites entreprises à forte intensité de R&D de bénéficier également de cette simplification.

Pour assurer le contrôle de la réalité des activités de R&D récurrentes, l'agrément est limité à cinq ans.

zijn voor zowel Belspo als de FOD Financiën (in het kader van fiscale controles).

Door de definitie van projecten en programma's blijft bovendien een toepassingsprobleem bestaan voor ondernemingen die recurrent en structureel aan onderzoek en/of ontwikkeling doen. Dit type van onderzoek en/of ontwikkeling, al dan niet op projectbasis, is moeilijk in de tijd af te bakenen doordat doorgaans incrementele innovaties van producten, diensten en processen worden beoogd. Zoals reeds vermeld, is in de huidige stand van de wetgeving en de toepassing ervan een realistische begin- en einddatum juist een wezenlijk criterium om gebruik te kunnen maken van de vrijstelling.

Niettemin kan, zowel voor projecten als programma's, niet in twijfel worden getrokken dat de betrokken ondernemingen dagelijks effectief met onderzoek en ontwikkeling bezig zijn. Wij stellen daarom een versoepeling van de aanmeldingsverplichting voor in het geval van O&O-intensieve ondernemingen die recurrent aan onderzoek en ontwikkeling doen en waarbij geen twijfel bestaat over het feit dat zij hier ook effectief en op continue basis mee bezig zijn.

In artikel 4 krijgt de Koning de bevoegdheid om een bedrijfstak van een onderneming te erkennen als onderzoekscentrum en worden de toekenningscriteria bepaald op basis waarvan een erkenning kan worden verkregen. De Koning kan verschillende bedrijfstakken van eenzelfde onderneming, elk afzonderlijk, als onderzoekscentrum erkennen. De doelstelling van deze bepaling is tot criteria te komen die voldoende gewicht vereisen van de O&O-activiteiten binnen die bedrijfstak. Er wordt daarom in de eerste plaats vereist dat de betreffende bedrijfstak als hoofddoel heeft om recurrent onderzoeksprojecten uit te voeren. Mede in lijn met de doelstelling van de maatregel ("fiscale stimulans voor de tewerkstelling van wetenschappelijk personeel") wordt verder een minimale tewerkstelling van onderzoekers vereist. De Koning krijgt de bevoegdheid om de bewijsmiddelen te bepalen.

Om deze vereenvoudiging ook te realiseren voor kleine O&O-intensieve ondernemingen, wordt, naast de algemene minimumvereiste van 50 tewerkgestelde onderzoekers (VTE's), een afwijking ingevoerd die een minimumaantal van vijf tewerkgestelde onderzoekers vereist die bovendien ten minste 10 % van het totale personeelsbestand van de onderneming uitmaken.

Om controle op de realiteit van de recurrente O&O-activiteiten te verzekeren, is de erkenning beperkt tot vijf jaar.

Précisons que le relevé annuel des projets de recherche et de développement continue également à s'appliquer à cette catégorie d'entreprises. L'assouplissement se limite dès lors à la première phase de l'inscription. Les entreprises disposant d'un centre de recherche agréé restent tenues de fournir annuellement la liste complète des projets réalisés au cours de l'année civile écoulée pour lesquels la dispense de versement a été appliquée.

Ces modifications sont également concrétisées dans les articles 2 et 3. L'article 2 insère dans l'article 275³, § 1er, alinéa 3 une disposition qui ouvre la dispense de versement aux centres de recherche agréés par le Roi. L'article 3 instaure cette modification pour les chercheurs éligibles.

Art. 11

Cet article fixe l'entrée en vigueur au 1er janvier 2024. Les nouveaux projets ou programmes de R&D préalablement inscrits seront soumis, à compter de cette date, à la nouvelle procédure d'inscription en deux phases et à l'obligation d'actualisation annuelle.

Pour les projets et programmes déjà inscrits, l'ancien régime s'appliquera jusqu'à ce que l'entreprise renouvelle ou actualise son inscription auprès de Belspo, pour autant que ce renouvellement ou cette actualisation soit effectué à partir du 1er janvier 2024.

Wij merken op dat de jaarlijkse opgave van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten ook voor deze categorie van ondernemingen blijft gelden. De versoepeling situeert zich daarom enkel op het niveau van de eerste fase van de aanmelding. Ondernemingen met een erkend onderzoekscentrum blijven ertoe verplicht om jaarlijks een volledige lijst op te geven van de uitgevoerde projecten van het voorgaande kalenderjaar waarvoor de vrijstelling werd toegepast.

Deze wijzigingen worden doorgetrokken in de artikelen 2 en 3. Artikel 2 voegt in art. 275³, § 1, derde lid een bepaling in die de vrijstelling openstelt voor de door de Koning erkende onderzoekscentra. In artikel 3 wordt deze wijziging doorgevoerd voor de in aanmerking komende onderzoekers.

Art. 11

Dit artikel stelt de inwerkingtreding vast op 1 januari 2024. Nieuwe voorafgaandelijk aangemelde O&O-projecten of programma's worden vanaf die datum onderworpen aan de nieuwe, gefaseerde aanmelding en de verplichting tot jaarlijkse actualisering.

Voor reeds aangemelde projecten en programma's geldt de oude regeling tot op het moment dat de onderneming zijn aanmelding bij Belspo vernieuwt of bijwerkt voor zover die vernieuwing of bijwerking vanaf 1 januari 2024 gebeurt.

Christian Leysen (Open Vld)

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 74 de la Constitution.

Art. 2

Dans l'article 275³, § 1er, alinéa 3, du Code des impôts sur les revenus 1992, modifié en dernier lieu par la loi du 18 décembre 2015, le 3° est remplacé par les 3° et 4° rédigés comme suit:

“3° aux entreprises qui disposent d'une branche d'activité agréée par le Roi en tant que centre de recherche conformément aux dispositions du présent paragraphe et qui paient ou attribuent des rémunérations à des chercheurs qui sont occupés dans cette branche d'activité et qui ont un diplôme visé au § 2, 1° ou 2°;

4° aux entreprises qui paient ou attribuent des rémunérations à des chercheurs qui sont engagés dans des projets ou programmes de recherche ou de développement et qui ont un diplôme visé au § 2, 1° ou 2°.”

Art. 3

Dans l'article 275³, § 1er, alinéa 6, du même Code, modifié par la loi du 20 décembre 2020, les mots “ou dans un centre de recherche agréé par le Roi” sont insérés entre les mots “dans des projets ou programmes de recherche ou de développement” et les mots “et qui ont un diplôme visé au § 2, 3° ou 4°”.

Art. 4

Dans l'article 275³, § 1er, du même Code, modifié en dernier lieu par la loi du 5 juillet 2022, il est inséré entre l'alinéa 5 et l'alinéa 6, qui devient l'alinéa 7, un alinéa rédigé comme suit:

“Le Roi peut qualifier une branche d'activité de centre de recherche si l'entreprise a démontré que l'activité principale de cette branche d'activité consiste à réaliser de manière récurrente des projets de recherche fondamentale ou industrielle ou des projets de recherche expérimentale et si au cours de l'année précédant la demande, cette branche d'activité occupait au moins 50 chercheurs ou un nombre inférieur, avec un minimum absolu de cinq chercheurs, si le nombre de chercheurs

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 74 van de Grondwet.

Art. 2

In art. 275³, § 1, derde lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 18 december 2015, wordt de bepaling onder 3° vervangen door de bepalingen onder 3° en 4°, luidende:

“3° aan ondernemingen die over een bedrijfstak beschikken die overeenkomstig de bepalingen van deze paragraaf door de Koning als onderzoekscentrum wordt erkend en die bezoldigingen uitbetalen of toekennen aan onderzoekers die zijn tewerkgesteld binnen deze bedrijfstak en die een in § 2, 1° of 2°, bedoeld diploma hebben;

4° aan ondernemingen die bezoldigingen uitbetalen of toekennen aan onderzoekers die zijn tewerkgesteld in onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's en die een in § 2, 1° of 2°, bedoeld diploma hebben.”

Art. 3

In art. 275³, § 1, zesde lid, van hetzelfde wetboek, gewijzigd bij de wet van 20 december 2020, worden de woorden “of in een door de Koning erkend onderzoekscentrum” ingevoegd tussen de woorden “in onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's” en de woorden “en die een in § 2, 3° of 4°, bedoeld diploma hebben”.

Art. 4

In art. 275³, § 1, van hetzelfde wetboek, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 juli 2022, wordt tussen het vijfde en het zesde lid, dat het zevende lid wordt, een lid ingevoegd, luidende:

“De Koning kan een bedrijfstak van een onderneming als onderzoekscentrum aanmerken indien de onderneming heeft aangetoond dat deze bedrijfstak het recurrent uitvoeren van fundamentele of industriële onderzoeksprojecten of experimentele onderzoeksprojecten als hoofdactiviteit heeft en indien er binnen deze bedrijfstak in het kalenderjaar voorafgaand aan de aanvraag ten minste 50 onderzoekers zijn tewerkgesteld, of een lager aantal, met een absoluut minimum van vijf onderzoekers,

occupés dans cette branche d'activité s'élevait au moins à 10 % de l'ensemble du personnel de cette entreprise, calculés en équivalents temps plein. Le Roi détermine la manière dont une branche d'activité d'une entreprise peut démontrer qu'elle répond aux critères prévus par le présent alinéa et octroie un agrément pour une durée maximale de cinq ans."

Art. 5

Dans l'article 275³, § 3, alinéa 4, du même Code, inséré par la loi du 17 juin 2013, les modifications suivantes sont apportées:

a) dans la phrase liminaire, le mot "préalablement" est inséré entre les mots "entrent uniquement en ligne de compte lorsqu'ils sont inscrits" et les mots "auprès du Service public fédéral de Programmation de la Politique scientifique fédérale";

b) dans la phrase liminaire, les mots " , selon les modalités fixées par le Roi, " sont insérés entre les mots "auprès du Service public fédéral de Programmation de la Politique scientifique fédérale" et les mots "avec la mention";

c) le 2° est remplacé par ce qui suit:

"l'identification du projet ou programme et une description succincte de l'objectif poursuivi par le projet ou programme";

d) dans le 3°, les mots "ou effective" sont insérés entre les mots "la date de début attendue" et les mots "et la date envisagée de fin".

Art. 6

Dans l'article 275³, § 3, alinéa 5, du même Code, inséré par la loi du 17 juin 2013, le mot "motivé" est inséré entre les mots "Le Service public rend un avis" et les mots "contraignant sur cette demande".

Art. 7

Dans l'article 275³, § 3, alinéa 6, du même Code, inséré par la loi du 17 juin 2013, le mot "motivé" est inséré entre les mots "donne à la demande du Service public fédéral des Finances un avis" et les mots "contraignant concernant l'application des conditions reprises aux §§ 2 ou 3".

indien het aantal onderzoekers dat binnen deze bedrijfstak is tewerkgesteld ten minste 10 % bedraagt van de totale personeelsbezetting gerekend in voltijdse equivalenten van deze onderneming. De Koning bepaalt de wijze waarop een bedrijfstak van een onderneming kan aantonen aan de criteria van dit lid te voldoen en verleent een erkenning voor ten hoogste vijf jaar."

Art. 5

In art. 275³, § 3, vierde lid, van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 juni 2013, worden de volgende wijzingen aangebracht:

a) in de inleidende zin wordt het woord "voorafgaandelijk" ingevoegd tussen de woorden "komen enkel in aanmerking wanneer ze" en de woorden "zijn aangemeld bij de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid";

b) in de inleidende zin worden de woorden "op de door de Koning bepaalde wijze" ingevoegd tussen de woorden "aangemeld bij de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid" en de woorden "met opgave van";

c) de bepaling onder 2° wordt vervangen als volgt:

"de identificatie van het project of programma en een bondige omschrijving van het beoogde doel van het project of programma";

d) in de bepaling onder 3° worden de woorden "of daadwerkelijke" ingevoegd tussen de woorden "de verwachte" en het woord "aanvangsdatum".

Art. 6

In art. 275³, § 3, vijfde lid, van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 juni 2013, worden de woorden "met redenen omkleed" ingevoegd tussen de woorden "De Overheidsdienst geeft een" en de woorden "bindend advies op deze vraag".

Art. 7

In art. 275³, § 3, zesde lid, van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 juni 2013, worden de woorden "met redenen omkleed" ingevoegd tussen de woorden "geeft op vraag van de Federale Overheidsdienst Financiën een" en de woorden "bindend advies over de aanvragen betreffende de toepassing van de voorwaarden in §§ 2 of 3".

Art. 8

Dans l'article 275³, § 3, du même Code, inséré par la loi du 17 juin 2013, sont insérés entre les alinéas 3 et 4 deux alinéas rédigés comme suit:

“Pour l'application du présent paragraphe, on entend par un projet de recherche ou de développement un ensemble d'activités réalisées dans un laps de temps limité, qui s'inscrivent dans le cadre de la recherche fondamentale ou industrielle ou du développement expérimental et qui, prises dans leur ensemble, visent à atteindre un ou plusieurs objectifs clairement définis au préalable, de nature scientifique, technique ou économique.”

Pour l'application du présent paragraphe, on entend par un programme de recherche ou de développement une série de projets de recherche ou de développement qui, pris dans leur ensemble, visent à atteindre un ou plusieurs objectifs clairement définis au préalable, de nature scientifique, technique ou économique.”

Art. 9

Dans l'article 275³, § 3, du même Code, inséré par la loi du 17 juin 2013, sont insérés entre les alinéas 4 et 5 deux alinéas rédigés comme suit:

“Le dispense de versement de précompte professionnel peut être appliquée par le redevable du précompte professionnel au plus tôt à partir du premier jour ouvrable du mois au cours duquel l'inscription visée à l'alinéa précédent a eu lieu.

Si la durée attendue ou effective du projet ou programme inscrit est supérieure à un an, l'entreprise actualise au moins annuellement son inscription auprès du Service public fédéral de programmation Politique scientifique, de la manière déterminée par le Roi.”

Art. 10

L'article 275³, § 3, du même Code, inséré par la loi du 17 juin 2013, est complété par un alinéa rédigé comme suit:

“À l'expiration de l'année civile, le redevable du précompte professionnel fournit au Service public fédéral de programmation Politique scientifique, dans le délai déterminé par le Roi et de la manière déterminée par le Roi, un relevé des projets de recherche et de développement

Art. 8

In art. 275³, § 3, van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 juni 2013, worden tussen het derde en het vierde lid twee leden ingevoegd, luidende:

“Voor de toepassing van deze paragraaf wordt onder een onderzoeks- of ontwikkelingsproject een geheel van activiteiten begrepen die binnen een bepaalde tijdspanne worden uitgevoerd en die kaderen in het verrichten van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling en die in hun geheel beogen om een vooraf duidelijk omschreven doel of vooraf duidelijk omschreven doelen van wetenschappelijke, technische of economische aard te vervullen.

Voor de toepassing van deze paragraaf wordt onder een onderzoeks- of ontwikkelingsprogramma een reeks van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten begrepen die in hun geheel beogen om een vooraf duidelijk omschreven doel of vooraf duidelijk omschreven doelen van wetenschappelijke, technische of economische aard te vervullen.”

Art. 9

In art. 275³, § 3, van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 juni 2013, worden tussen het vierde en het vijfde lid twee leden ingevoegd, luidende:

“De vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing kan ten vroegste door de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing worden toegepast vanaf de eerste werkdag van de maand waarin de aanmelding als bedoeld in het vorige lid werd gedaan.

Indien de verwachte of daadwerkelijke looptijd van het aangemelde project of programma een langere periode bestrijkt dan één jaar, actualiseert de onderneming ten minste jaarlijks zijn aanmelding bij de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid op de door de Koning bepaalde wijze.”

Art. 10

Art. 275³, § 3, van hetzelfde wetboek, ingevoegd bij de wet van 17 juni 2013, wordt aangevuld met een lid, luidende:

“Na afloop van het kalenderjaar bezorgt de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid, binnen de door de Koning bepaalde termijn en op de door de Koning bepaalde wijze, een lijst van de in de loop van

réalisés dans le courant de l'année civile comprenant notamment:

1° l'identification du projet et une description succincte de l'objectif poursuivi par le projet;

2° le cas échéant, un renvoi explicite au programme préalablement inscrit dont relève le projet;

3° la qualification du projet, respectivement en tant que recherche fondamentale, recherche industrielle ou développement expérimental, ainsi qu'une description succincte des caractéristiques du projet sur lesquelles se fonde cette qualification;

4° une liste nominative de chacun des chercheurs qui ont réalisé des tâches de recherche ou de développement dans le cadre du projet et pour qui la dispense a été appliquée par le redevable du précompte professionnel;

5° la date de début et la date de fin attendue ou effective du projet."

Art. 11

La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 2024 pour les projets ou programmes de recherche ou de développement dont l'inscription par les entreprises auprès du Service public fédéral de programmation Politique scientifique est renouvelée ou actualisée ou effectuée pour la première fois.

7 septembre 2023

het kalenderjaar uitgevoerde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, met hierin onder meer:

1° de identificatie van het project en een bondige omschrijving van het beoogde doel van het project;

2° in voorkomend geval een ondubbelzinnige verwijzing naar het voorafgaandelijk aangemelde programma waaronder het project ressorteert;

3° de kwalificatie van het project als fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, evenals een bondige omschrijving van de kenmerken waarop deze kwalificatie is gegrond;

4° een nominatieve lijst van elk van de onderzoekers die onderzoeks- of ontwikkelingstaken van het project hebben uitgevoerd en voor wie de vrijstelling door de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing werd toegepast;

5° de aanvangsdatum en de verwachte of daadwerkelijke einddatum van het project."

Art. 11

Deze wet treedt in werking op 1 januari 2024 voor de onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of – programma's waarvan de aanmelding door ondernemingen bij de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid wordt vernieuwd of bijgewerkt of voor de eerste maal geschiedt.

7 september 2023

Christian Leysen (Open Vld)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

12 mars 2024

PROPOSITION DE LOI

**modifiant le Code des impôts sur
les revenus 1992 en ce qui concerne
la procédure d'inscription par les entreprises
de projets ou programmes de recherche ou
de développement en vue
de la dispense de versement
du précompte professionnel**

Amendements

Voir:

Doc 55 **3577/ (2022/2023)**:

001: Proposition de loi de M. Leysen.

002: Avis de la Cour des comptes.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

12 maart 2024

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van het Wetboek van
de inkomstenbelastingen 1992 betreffende
de procedure van aanmelding door
ondernemingen van onderzoeks- of
ontwikkelingsprojecten of -programma's
voor de vrijstelling van doorstorting
van bedrijfsvoorheffing**

Amendementen

Zie:

Doc 55 **3577/ (2022/2023)**:

001: Wetsvoorstel van de heer Leysen.

002: Advies van het Rekenhof.

11598

N° 1 de M. **Van Quickenborne**

Art. 2

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 2. Dans l’article 275³ du Code des impôts sur les revenus 1992, modifié en dernier lieu par la loi du 5 juillet 2022, les modifications suivantes sont apportées:

1° dans le paragraphe 1er:

a) dans l’alinéa 3, le 3° est remplacé par ce qui suit:

“3° aux entreprises qui disposent d’une branche d’activité agréée par le Roi en tant que centre de recherche conformément aux dispositions du présent paragraphe et qui paient ou attribuent des rémunérations à des chercheurs qui sont occupés dans cette branche d’activité et qui ont un diplôme visé au § 2, 1° ou 2°”;

b) l’alinéa 3 est complété par un 4° rédigé comme suit:

“4° aux entreprises qui paient ou attribuent des rémunérations à des chercheurs qui sont engagés dans des projets ou programmes de recherche ou de développement et qui ont un diplôme visé au § 2, 1° ou 2°.”;

c) dans l’alinéa 6, les mots “ou dans un centre de recherche agréé par le Roi” sont insérés entre les mots “dans des projets ou programmes de recherche ou de développement” et les mots “et qui ont un diplôme visé au § 2, 3° ou 4°”;

d) un alinéa rédigé comme suit est inséré entre les alinéas 6 et 7:

“Le Roi peut qualifier une branche d’activité de centre de recherche si l’entreprise a démontré que l’activité principale de cette branche d’activité consiste à réaliser de manière récurrente des projets de recherche fondamentale ou industrielle ou des projets de

Nr. 1 van de heer **Van Quickenborne**

Art. 2

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 2. In artikel 275³ van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, laatstelijk gewijzigd bij de wet van 5 juli 2022, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

1° in paragraaf 1:

a) in het derde lid wordt de bepaling onder 3° vervangen als volgt:

“3° aan ondernemingen die over een bedrijfstak beschikken die overeenkomstig de bepalingen van deze paragraaf door de Koning als onderzoekscentrum wordt erkend en die bezoldigingen uitbetalen of toekennen aan onderzoekers die zijn tewerkgesteld binnen deze bedrijfstak en die een in § 2, 1° of 2°, bedoeld diploma hebben”;

b) het derde lid wordt aangevuld met een bepaling onder 4°, luidende:

“4° aan ondernemingen die bezoldigingen uitbetalen of toekennen aan onderzoekers die zijn tewerkgesteld in onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma’s en die een in § 2, 1° of 2°, bedoeld diploma hebben.”;

c) in het zesde lid worden de woorden “of in een door de Koning erkend onderzoekscentrum” ingevoegd tussen de woorden “in onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma’s” en de woorden “en die een in § 2, 3° of 4°, bedoeld diploma hebben”;

d) wordt tussen het zesde en zevende lid een lid ingevoegd, luidende:

“De Koning kan een bedrijfstak van een onderneming als onderzoekscentrum aanmerken indien de onderneming heeft aangetoond dat deze bedrijfstak het recurrent uitvoeren van fundamentele of industriële onderzoeksprojecten of experimentele onderzoeksprojecten

recherche expérimentale et si au cours de l'année précédant la demande, cette branche d'activité occupait au moins 50 chercheurs ou un nombre inférieur, avec un minimum absolu de cinq chercheurs, si le nombre de chercheurs occupés dans cette branche d'activité s'élevait au moins à 10 % de l'ensemble du personnel de cette entreprise, calculés en équivalents temps plein. Le Roi détermine la manière dont une branche d'activité d'une entreprise peut démontrer qu'elle répond aux critères prévus par le présent alinéa et octroie un agrément pour une durée maximale de cinq ans. L'obligation d'inscription préalable, visée au § 3, alinéa 6, ne s'applique pas aux projets et programmes de recherche et de développement réalisés par un centre de recherche agréé par le Roi.”;

e) dans l'alinéa 7, qui devient l'alinéa 8:

i) les mots “ou dans un centre de recherche agréé par le Roi” sont insérés entre les mots “dans des projets ou programmes de recherche ou de développement” et les mots “et qui ont un diplôme visé au § 2, 3° ou 4°”;

ii) les mots “ou dans un centre de recherche agréé par le Roi” sont insérés entre les mots “dans des projets ou programmes de recherche ou de développement” et les mots “et qui ont un diplôme visé au § 2, 1° ou 2°”;

f) dans l'alinéa 8, qui devient l'alinéa 9, les mots “l'alinéa 7” sont remplacés par les mots “l'alinéa 8”;

g) dans l'alinéa 9, qui devient l'alinéa 10:

i) un nouveau tiret rédigé comme suit est inséré entre le troisième et le quatrième tiret:

“- soit en tant que chercheurs engagés dans un centre de recherche agréé par le Roi, visé aux alinéas 3, 3°, 6 et 7;”;

als hoofdactiviteit heeft en indien er binnen deze bedrijfstak in het kalenderjaar voorafgaand aan de aanvraag ten minste 50 onderzoekers zijn tewerkgesteld, of een lager aantal, met een absoluut minimum van vijf onderzoekers, indien het aantal onderzoekers dat binnen deze bedrijfstak is tewerkgesteld ten minste 10 % bedraagt van de totale personeelsbezetting gerekend in voltijdse equivalenten van deze onderneming. De Koning bepaalt de wijze waarop een bedrijfstak van een onderneming kan aantonen aan de criteria van dit lid te voldoen en verleent een erkenning voor ten hoogste vijf jaar. De verplichting tot voorafgaandelijke aanmelding, zoals bedoeld in § 3, zesde lid, geldt niet voor de onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten en -programma's die worden uitgevoerd door het door de Koning erkende onderzoekscentrum.”;

e) in het zevende lid, dat het achtste lid wordt:

i) de woorden “of in een door de Koning erkend onderzoekscentrum” worden ingevoegd tussen de woorden “in onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's” en de woorden “en die een in § 2, 3° of 4°, bedoeld diploma hebben”;

ii) de woorden “of in een door de Koning erkend onderzoekscentrum” worden ingevoegd tussen de woorden “in onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of – programma's” en de woorden “en die een in § 2, 1° of 2°, bedoeld diploma hebben”;

f) in het achtste lid, dat het negende lid wordt, worden de woorden “het zevende lid” vervangen door de woorden “het achtste lid”;

g) in het negende lid, dat het tiende lid wordt:

i) tussen het derde en het vierde streepje wordt een nieuw streepje ingevoerd, luidende:

“- ofwel als onderzoekers tewerkgesteld in een door de Koning erkend onderzoekcentrum als bedoeld in het derde lid, 3°, het zesde lid en het zevende lid;”;

ii) dans le quatrième tiret, qui devient le cinquième tiret, les mots “à l’alinéa 3, 3°, et 6” sont remplacés par les mots “aux alinéas 3, 4°, et 6”;

2° dans le § 3:

a) sont insérés, entre les alinéas 3 et 4, deux alinéas rédigés comme suit:

“Pour l’application du présent paragraphe, on entend, par projet de recherche ou de développement, un ensemble d’activités réalisées dans un laps de temps limité, qui s’inscrivent dans le cadre de la recherche fondamentale ou industrielle ou du développement expérimental et qui, prises dans leur ensemble, visent à atteindre un objectif ou plusieurs objectifs clairement définis au préalable, de nature scientifique, technique ou économique. Pour l’application du présent paragraphe, on entend, par programme de recherche ou de développement, une série de projets de recherche ou de développement qui, pris dans leur ensemble, visent à atteindre un objectif ou plusieurs objectifs clairement définis au préalable, de nature scientifique, technique ou économique.”;

b) dans l’alinéa 4, qui devient l’alinéa 6, les modifications suivantes sont apportées:

i) la phrase liminaire est remplacée par ce qui suit:

“Sans préjudice de l’application de l’alinéa 7, les projets ou programmes visés à l’alinéa 1er entrent en ligne de compte lorsqu’ils sont inscrits, préalablement à l’application de la dispense (de versement) du pré-compte professionnel, auprès du Service public fédéral de Programmation de la Politique scientifique fédérale, selon les modalités fixées par le Roi, avec la mention”;

ii) le 2° est remplacé par ce qui suit:

“l’identification et une description succincte du projet ou programme dont il ressort que l’objectif poursuivi est la recherche fondamentale, la recherche industrielle

ii) in de bepaling onder het vierde streepje, dat het vijfde streepje wordt, worden de woorden “in het derde lid, 3°, en zesde lid” vervangen door de woorden “in het derde lid, 4°, en zesde lid”;

2° in paragraaf 3:

a) tussen het derde en het vierde lid worden twee leden ingevoegd, luidende:

“Voor de toepassing van deze paragraaf wordt onder een onderzoeks- of ontwikkelingsproject een geheel van activiteiten begrepen die binnen een bepaalde tijdspanne worden uitgevoerd en die kaderen in het verrichten van fundamenteel of industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling en die in hun geheel beogen om een vooraf duidelijk omschreven doel of vooraf duidelijk omschreven doelen van wetenschappelijke, technische of economische aard te vervullen. Voor de toepassing van deze paragraaf wordt onder een onderzoeks- of ontwikkelingsprogramma een reeks van onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten begrepen die in hun geheel beogen om een vooraf duidelijk omschreven doel of vooraf duidelijk omschreven doelen van wetenschappelijke, technische of economische aard te vervullen.”;

b) in het vierde lid, dat het zesde lid wordt, worden de volgende wijzigingen aangebracht:

i) de inleidende zin wordt als volgt vervangen:

“Onverminderd de toepassing van de bepaling in het zevende lid, komen de projecten of programma’s als bedoeld in het eerste lid in aanmerking wanneer ze voorafgaandelijk aan de toepassing van de vrijstelling van de bedrijfsvoorheffing aangemeld zijn bij de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid op de door de Koning bepaalde wijze met opgave van:”;

ii) de bepaling onder 2° wordt vervangen als volgt:

“de identificatie en een bondige beschrijving van het project of programma waarbij wordt aangetoond dat het fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of

ou le développement expérimental”;

iii) dans le 3°, les mots “ou effective” sont insérés entre les mots “la date de début attendue” et les mots “et la date envisagée de fin”;

c) sont insérés entre l’alinéa 4 et l’alinéa 5, qui deviennent l’alinéa 6 et l’alinéa 10, trois alinéas rédigés comme suit:

“La dispense de versement du précompte professionnel ne peut être appliquée, par le redevable du précompte professionnel, au précompte professionnel retenu sur les rémunérations payées ou attribuées pour des prestations fournies à partir du premier jour du mois au cours duquel l’inscription visée à l’alinéa précédent a eu lieu. Si la durée attendue ou effective du projet ou programme inscrit est supérieure à un an, l’entreprise actualise au moins annuellement son inscription au Service public fédéral de programmation de la Politique scientifique, selon les modalités fixées par le Roi. Le Service public fédéral de programmation de la Politique scientifique est exclusivement compétent pour déterminer si les programmes de recherche et/ou de développement relèvent du champ d’application des §§ 2 et 3.”;

d) dans l’alinéa 5, qui devient l’alinéa 10, les modifications suivantes sont apportées:

i) la première phrase est complétée par les mots “à l’exception des projets et des programmes qui font l’objet d’un contrôle.”;

ii) dans la deuxième phrase, le mot “motivé” est inséré entre les mots “Le Service public rend un avis” et les mots “contraignant sur cette demande”;

e) dans l’alinéa 6, qui devient l’alinéa 11, le mot “motivé” est inséré entre les mots “donne à la demande du Service public fédéral des Finances un avis” et les mots “contraignant concernant l’application des

experimentele ontwikkeling tot doel heeft.”;

iii) in de bepaling onder 3° worden de woorden “of daadwerkelijke” ingevoegd tussen de woorden “de verwachte” en het woord “aanvangsdatum”;

c) tussen het vierde en het vijfde lid, die het zesde lid en tiende lid worden, worden drie leden ingevoegd luidende:

“De vrijstelling van doorstorting van bedrijfsvoorheffing kan pas door de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing worden toegepast op de bedrijfsvoorheffing die wordt ingehouden op de bezoldigingen die worden betaald of toegekend voor prestaties die worden geleverd vanaf de eerste dag van de maand waarin de aanmelding als bedoeld in het vorige lid werd gedaan. Indien de verwachte of daadwerkelijke looptijd van het aangemelde project of programma een langere periode bestrijkt dan één jaar, actualiseert de onderneming ten minste jaarlijks zijn aanmelding bij de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid op de door de Koning bepaalde wijze. De Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid is exclusief bevoegd om te beoordelen of onderzoeks- en/of ontwikkelingsprogramma’s vallen binnen het toepassingsgebied van de §§ 2 en 3.”;

d) in het vijfde lid, dat het tiende lid wordt, worden volgende wijzigingen aangebracht:

i) de eerste zin wordt aangevuld met de woorden “met uitzondering van de projecten en programma’s die het voorwerp uitmaken van controle.”

ii) in de tweede zin worden de woorden “met redenen omkleed” ingevoegd tussen de woorden “De Overheidsdienst geeft een” en de woorden “bindend advies op deze vraag”;

e) in het zesde lid, dat het elfde lid wordt, worden de woorden “met redenen omkleed” ingevoegd tussen de woorden “geeft op vraag van de Federale Overheidsdienst Financiën een” en de woorden

conditions reprises aux §§ 2 ou 3”;

f) le paragraphe est complété par deux alinéas rédigés comme suit:

“À l’expiration de l’année civile, le redevable du précompte professionnel fournit au Service public fédéral de programmation Politique scientifique, dans le délai déterminé par le Roi et de la manière déterminée par le Roi, un relevé des projets de recherche et de développement réalisés dans le courant de l’année civile comprenant notamment: 1° l’identification des projets et, le cas échéant, un renvoi explicite au programme préalablement inscrit dont relève les projets; 2° une liste nominative des chercheurs qui ont été effectivement occupés en vue de la réalisation des projets et pour lesquels la dispense a été appliquée par le redevable du précompte professionnel; 3° la date de début et la date de fin attendue ou effective des projets. Par dérogation à l’alinéa précédent, le redevable du précompte professionnel peut choisir de fournir au Service public fédéral de programmation, à l’expiration de l’année civile, un relevé des chercheurs qui ont été effectivement occupés en vue de la réalisation des projets et pour lesquels la dispense a été appliquée, comprenant: 1° un relevé des projets dans le cadre desquels les chercheurs ont été occupés; 2° le pourcentage d’occupation des chercheurs exprimant la totalité du temps consacré à l’ensemble des projets et sur lequel l’application de la dispense a été basée.

3° la date de début et la date de fin attendue ou effective des projets””.

JUSTIFICATION

La proposition de loi est tout d’abord mise en conformité avec les règles usuelles de technique législative élaborées par le Conseil d’État, qui prescrivent une modification article par article.

À la suite des avis reçus, des modifications supplémentaires sont encore apportées.

“bindend advies over de aanvragen betreffende de toepassing van de voorwaarden in §§ 2 of 3”;

f) de paragraaf wordt aangevuld met twee leden luidende:

“Na afloop van het kalenderjaar bezorgt de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid, binnen de door de Koning bepaalde termijn en op de door de Koning bepaalde wijze, een lijst van de in de loop van het kalenderjaar uitgevoerde onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, met hierin vermeld: 1° de identificatie van de projecten en in voorkomend geval een ondubbelzinnige verwijzing naar het voorafgaandelijk aangemeld programma waaronder de projecten ressorteren; 2° een nominatieve lijst van de onderzoekers die effectief werden tewerkgesteld voor de verwezenlijking van de projecten en voor wie de vrijstelling door de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing werd toegepast; 3° de aanvangsdatum en de verwachte of daadwerkelijke einddatum van de projecten. In afwijking van het vorige lid, kan de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing na afloop van het kalenderjaar ervoor opteren de Programmatorische Federale Overheidsdienst een overzicht van de onderzoekers te bezorgen die effectief werden tewerkgesteld voor de verwezenlijking van de projecten en waarvoor de vrijstelling werd toegepast, met hierin vermeld: 1° een lijst van de projecten waarop de onderzoekers werden tewerkgesteld; 2° het tewerkstellingspercentage van de onderzoekers die de totale tijdsbesteding op alle projecten uitdrukt en waarop de toepassing van de vrijstelling werd gebaseerd.

3° de aanvangsdatum en de verwachte of daadwerkelijke einddatum van de projecten.””

VERANTWOORDING

Vooreerst wordt het wetsvoorstel in lijn gebracht met de gebruikelijke regels van de wetgevingstechniek van de Raad van State die een artikelsgewijze wijziging voorschrijft.

In navolging op de ontvangen adviezen worden bijkomende wijzigingen ingevoerd.

Premièrement, l'alinéa qui devait être inséré par l'(ancien) article 4 de la proposition de loi – nouvel article 2, alinéa 1er, 1°, d) – est complété pour clarifier l'obligation simplifiée d'inscription et de rapport imposée aux centres de recherche agréés. Les projets et programmes de recherche et de développement mis en place au sein du centre de recherche ne doivent pas être inscrits auprès du Service public fédéral de Programmation de la Politique scientifique fédérale. Les projets et les programmes qui ne sont pas réalisés par un centre de recherche doivent, quant à eux, toujours faire l'objet d'une inscription préalable, comme le prévoyait l'ancienne réglementation.

Deuxièmement, de nouvelles dispositions sont insérées dans la proposition de loi à la suite de l'introduction de la notion de "centre de recherche agréé":

a) dans l'article 2, alinéa 1er, 1°, e), i) et ii), (nouveau), la limitation actuelle de la dispense appliquée aux chercheurs qui sont uniquement titulaires d'un diplôme de bachelier – soit 25 % de la dispense totale appliquée aux chercheurs titulaires d'un doctorat, d'un diplôme d'ingénieur et d'un master – est étendue aux chercheurs occupés dans un centre de recherche agréé et disposant uniquement d'un diplôme de bachelier;

b) dans l'article 2, alinéa 1er, 1°, f), (nouveau), l'obligation de preuve d'occupation effective des chercheurs est étendue aux chercheurs occupés dans des centres de recherche agréés. Le renvoi aux chercheurs occupés dans le cadre de la mise en oeuvre de projets ou de programmes de recherche ou de développement est également adapté.

Troisièmement, l'article 2, alinéa 1er, 2°, b), i), (nouveau) précise davantage le caractère préalable de l'inscription en indiquant textuellement et explicitement que celle-ci a lieu préalablement à l'application de la dispense, sans toutefois porter atteinte à la simplification prévue à l'article 9 de la proposition de loi. En ce qui concerne le contenu de l'inscription, la modification proposée au 2° (nouvel article 2, alinéa 1er, 2°, b), ii)) se limite désormais à une identification claire du projet ou du programme. La description du projet ou du programme en fonction de sa qualification, respectivement en tant que recherche fondamentale, recherche industrielle ou développement expérimental, reste inchangée.

Quatrièmement, dans l'article 2, alinéa 1er, 2°, c), (nouveau), les modifications suivantes sont apportées:

a) la modification proposée de l'alinéa 1er est davantage précisée pour clarifier le moment à partir duquel la dispense

Ten eerste wordt het in te voeren lid door (oud) artikel 4 van het wetsvoorstel – met name het nieuwe artikel 2, eerste lid, 1°, d) – aangevuld om de vereenvoudigde aanmelding- en rapporteringsverplichtingen voor erkende onderzoekscentra te verduidelijken. Onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten en -programma's die worden uitgevoerd binnen het onderzoekscentrum moeten niet worden aangemeld bij de Programmatorische Overheidsdienst Wetenschapsbeleid. Projecten en programma's die niet worden uitgevoerd door het onderzoekscentrum daarentegen moeten wel blijvend voldoen aan de voorafgaandelijke aanmelding zoals in de oude regeling.

Ten tweede worden nieuwe bepalingen ingevoegd in het wetsvoorstel als gevolg van de invoering van het begrip "erkende onderzoekscentrum":

a) in het (nieuwe) artikel 2, eerste lid, 1°, e), i) en ii) wordt de huidige beperking van de vrijstelling voor wat onderzoekers die slechts over een bachelorsdiploma beschikken betreft – zijnde beperkt tot 25 % van de totale vrijstelling voor onderzoekers die over een doctoraat, ingenieurs- en masterdiploma beschikken – doorgetrokken voor wat de onderzoekers betreft die zijn tewerkgesteld in een erkend onderzoekscentrum en die slechts beschikken over een bachelorsdiploma;

b) in het (nieuwe) artikel 2, eerste lid, 1°, f) wordt de verplichting tot bewijs van effectieve tewerkstelling van onderzoekers doorgetrokken voor onderzoekers tewerkgesteld in erkende onderzoekscentra. De verwijzing naar onderzoekers tewerkgesteld voor de verwezenlijking van onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of -programma's wordt eveneens aangepast.

Ten derde wordt in het (nieuw) artikel 2, eerste lid, 2°, b), i) het voorafgaandelijk karakter van de aanmelding verder verduidelijkt door het tijdstip tekstueel uitdrukkelijk te koppelen aan een moment voorafgaand aan de toepassing van de vrijstelling, zonder dat de vereenvoudiging bepaald in artikel 9 van het wetsvoorstel in het gedrang komt. Wat de inhoud van de aanmelding betreft wordt de voorgestelde wijziging in 2° (nieuwe artikel 2, eerste lid, 2°, b), ii)) beperkt tot een duidelijke identificatie van het project of programma. De beschrijving van het project of programma in functie van de kwalificatie ervan als respectievelijk fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling wordt behouden.

Ten vierde worden in het (nieuwe) artikel 2, eerste lid, 2°, c) de volgende wijzigingen aangebracht:

a) de voorgestelde wijziging van het eerste lid wordt verder verfijnt om het tijdstip waarop de vrijstelling ten vroegste kan

peut être appliquée. La simplification prévue est maintenue pour les raisons précisées dans l'exposé des motifs. Par souci de simplification et afin de renforcer la sécurité juridique, la notion de "jour ouvrable" est remplacée par celle de "jour". La dispense liée à la rémunération des prestations fournies ne pourra dès lors être appliquée par le redevable du précompte professionnel qu'au plus tôt le premier jour du mois au cours duquel le projet ou le programme a été inscrit;

b) un nouvel alinéa est inséré afin de confier explicitement à Belspo la compétence exclusive d'apprécier le caractère scientifique du projet ou du programme de recherche ou de développement inscrit.

Cinquièmement, une nouvelle disposition est insérée dans l'article 2, alinéa 1er, 2°, d), i), (nouveau) afin de priver le redevable de la possibilité de demander un avis contraignant à partir du moment où le projet ou le programme fait l'objet d'un contrôle fiscal. Compte tenu du fait que l'appréciation du caractère scientifique relève exclusivement de la compétence de Belspo, les services de contrôle devront, en cas de contrôle, demander un avis contraignant lorsque le caractère scientifique du projet ou programme de recherche ou de développement inscrit est remis en question.

Enfin, l'article 2, alinéa 1er, 2°, f), (nouveau) apporte un certain nombre de modifications en ce qui concerne le contenu de la seconde phase prévue à l'ancien article 10 de la proposition de loi. L'idée est toujours qu'à l'expiration de l'année civile, le redevable du précompte professionnel transmette un relevé détaillé à Belspo. Toutefois, pour garantir l'équilibre entre, d'une part, la nécessité de fournir davantage d'informations qu'aujourd'hui aux services opérationnels au début d'un contrôle fiscal et, d'autre part, la soutenabilité de la charge administrative proposée pour les employeurs ayant un nombre important de projets, le redevable du précompte professionnel aura le choix, au cours de la seconde phase, d'établir soit un relevé détaillé (a) des projets réalisés lors de l'année civile soit (b) un relevé détaillé des chercheurs occupés dans le cadre des projets:

a) si le redevable du précompte professionnel décide de transmettre à Belspo un relevé axé sur les projets, celui-ci comprendra (1) l'identification des projets, qui sera le cas échéant complétée par un renvoi explicite au programme inscrit, (2) une liste des chercheurs ayant travaillé sur ces projets

worden toegepast verder te verduidelijken. De voorziene vereenvoudiging wordt behouden met de redenen zoals gemotiveerd in de memorie van toelichting. Om bijkomende eenvoud en rechtszekerheid te bekomen wordt het begrip "werkdag" vervangen door "dag". De schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing zal daarom de vrijstelling ten vroegste kunnen toepassen op de bezoldiging met betrekking tot prestaties geleverd vanaf de eerste dag van de maand waarin het project- of programma werd aangemeld;

b) een nieuw lid wordt ingevoegd om Belspo uitdrukkelijk exclusief de bevoegdheid toe te kennen om te oordelen over het wetenschappelijk karakter van het aangemelde onderzoeks- of ontwikkelingsproject of -programma.

Ten vijfde wordt in het (nieuwe) artikel 2, eerste lid, 2°, d), i) een nieuwe bepaling ingevoegd om het de belastingplichtige niet langer mogelijk te maken een bindend advies aan te vragen van zodra het project of programma het voorwerp uitmaakt van een fiscale controle. Aangezien Belspo exclusief bevoegd is voor de beoordeling van het wetenschappelijk karakter, zal in geval van controle de controlediensten een bindend advies moeten aanvragen wanneer het wetenschappelijk karakter van het aangemelde onderzoeks- of ontwikkelingsproject of -programma in vraag wordt gesteld.

Tot slot worden een aantal wijzigingen doorgevoerd aan de inhoud van de zogenaamde tweede fase, bepaald in het oude artikel 10 van het wetsvoorstel, in het (nieuwe) artikel 2, eerste lid, 2°, f). Het opzet blijft dat de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing na afloop van het kalenderjaar een gedetailleerde overzicht aan Belspo bezorgt. Om evenwel een evenwicht te vinden tussen enerzijds de noodzaak om de operationele diensten bij de fiscale controle meer informatie te verschaffen bij aanvang van de controle dan vandaag het geval is, en anderzijds de draagbaarheid van de voorgestelde administratieve lasten voor die werkgevers die beschikken over een aanzienlijk aantal projecten, wordt in de tweede fase de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing voor de keuze gezet om een gedetailleerde overzicht op te maken van (a) de projecten die werden uitgevoerd tijdens het kalenderjaar ofwel van (b) de onderzoekers die werden tewerkgesteld op de projecten:

a) in het geval de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing kiest om op "project"-basis een overzicht aan Belspo te bezorgen omvat dit overzicht (1) de identificatie van de projecten, indien relevant aangevuld met een ondubbelzinnige verwijzing naar het aangemelde programma, (2) een

et pour lesquels la dispense a été demandée, et (3) la date de début et la date de fin présumée ou effective de ces projets;

b) si le redevable du précompte professionnel décide de transmettre à Belspo un relevé axé sur les chercheurs, celui-ci comprendra (1) une liste des projets sur lesquels ce chercheur a travaillé et précisera (2) le temps que ce dernier a consacré à la réalisation des projets dans leur ensemble et (3) la date de début et la date de fin présumée ou effective de ces projets.

Comme l'a demandé Belspo, la qualification du projet ou du programme inscrit, respectivement en tant que recherche fondamentale, recherche industrielle ou développement expérimental, ainsi qu'une description succincte des caractéristiques sur lesquelles se fonde cette qualification, sont maintenues dans l'inscription initiale.

oplijsting van de onderzoekers die hebben gewerkt op deze projecten en waarvoor de vrijstelling werd aangevraagd, en (3) de begindatum en de vermoedelijke of daadwerkelijke einddatum van deze projecten;

b) in het geval de schuldenaar van de bedrijfsvoorheffing kiest om op "onderzoekers"-basis een overzicht aan Belspo te bezorgen omvat dit overzicht (1) een lijst van de projecten waarop deze onderzoeker heeft gewerkt, (2) de tijdsbesteding van deze onderzoeker op het geheel van projecten en (3) de begindatum en de vermoedelijke of daadwerkelijke einddatum van de projecten.

Zoals verzocht door Belspo worden de kwalificatie van het aangemelde project of programma als respectievelijk fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, evenals de bondige omschrijving van de kernmerken die deze kwalificatie onderbouwen behouden in de initiële aanmelding.

Vincent Van Quickenborne (Open Vld)

N° 2 de M. **Van Quickenborne**

Art. 3

Remplacer cet article par ce qui suit:

“Art. 3. La présente loi entre en vigueur le 1er janvier 2024 pour les projets ou programmes de recherche ou de développement dont l’inscription par les entreprises auprès du Service public fédéral de programmation Politique scientifique est renouvelée ou actualisée ou effectuée pour la première fois.”

Nr. 2 van de heer **Van Quickenborne**

Art. 3

Dit artikel vervangen als volgt:

“Art. 3. Deze wet treedt in werking op 1 januari 2024 voor de onderzoeks- of ontwikkelingsprojecten of – programma’s waarvan de aanmelding door ondernemingen bij de Programmatorische Federale Overheidsdienst Wetenschapsbeleid wordt vernieuwd of bijgewerkt of voor de eerste maal geschiedt.”

Vincent Van Quickenborne (Open Vld)

N° 3 de M. **Van Quickenborne**

Art. 4 à 11

Supprimer ces articles.

JUSTIFICATION

La proposition de loi est mise en conformité avec les règles usuelles de technique législative élaborées par le Conseil d'État. Ces articles sont donc sans objet.

Nr. 3 van de heer **Van Quickenborne**

Art. 4 tot 11

Deze artikelen weglaten.

VERANTWOORDING

Het wetsvoorstel wordt in lijn gebracht met de gebruikelijke regels van de wetgevingstechniek van de Raad van State. Hierdoor zijn deze artikelen zonder inhoud en voorwerp.

Vincent Van Quickenborne (Open Vld)